ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

Немачка 3.00 DEM, САД 1.25 USD, Швајцарска 2.50 CHF,
Шведска 13.00 SEK, Аустрија 20.00 ATS,
Грчка 230 GRD, Енглеска 1.00 GBP

4. I 1991. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LIII ● 20 ДИН. ● БРОЈ 2036

ПОРУЧНИК БЛУБЕРИ у епизоди ПАКЛЕНИ НАПАД

Веровали или не!

ЖЕНЕ

ИНДИЈСКОГ ПЛЕМЕНА РАЏПУТ СА ХИМАЛАЈА ЗЛАТНУ БУРМУ НОСЕ НА НОЗДРВИ.

ПИСМО

КОЈЕ ЈЕ МАЈА 1962. ПОСЛАО ЕМАНУЕЛ ЕРЛИХ ИЗ ЏЕКСОНВИЛА (ФЛОРИДА, САД) ВРАЋЕНО МУ ЈЕ ПОШТОМ ПОСЛЕ 28 ГОДИНА.

РИМСКИ ТЕАТАР

У ОРАНЖУ/ФРАНЦУСКА/ КОЈИ МОЖЕ ДА ПРИМИ 7000 ГЛЕДАЛАЦА, ОБНОВЉЕН ЈЕ ПОСЛЕ 1800 ГОДИНА. ДАНАС СЕ У ЊЕМУ РЕДОВНО ОДРЖАВАЈУ ПРЕДСТАВЕ.

ЦИБЕТКЕ

ИЗ НАРОЧИТИХ ЖЛЕЗДА ЛУЧЕ МАСНУ СУПСТАНЦУ ЈАКОГ И ПРИЈАТНОГ МИРИСА, СЛИЧНОГ МОШУСУ, КОЈА СЕ КОРИСТИ У КОЗМЕТИЦИ.

БРОНЗАНА СТАТУА

ФРАНЦУСКОГ АДМИРАЛА БРУА (1793-1855) ПОДИГНУТА У ЊЕГОВОМ РОДНОМ МЕСТУ КОЛМАРУ, ИЗРАЂЕНА ЈЕ ОД ТОПОВСКЕ ЦЕВИ КОЈУ ЈЕ АДМИРАЛ ЗАРОБИО У ЈЕДНОЈ ПОМОРСКОЈ БИЦИ.

Јозеф Карин

(1733-1814) ИЗ БЕЧА ЗАВРШИО ЈЕ МЕДИЦИНУ И ПОЧЕО ДА РАДИ КАО ЛЕКАР КАД ЈЕ ИМАО САМО 18 ГОДИНА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● први прави митраљез Американца Х. Максима (1883) само је последња карика у ланцу који се протеже још из средњег века. Претечом митраљеза може се сматрати „брзометно" оружје из 1339. године које се састојало од 144 спојене цеви. Неколико војника трчало је од једне до друге цеви и палило барут.

●●● конзерве за чије отварање није потребан кључ измислио је Американац Ермал Клеон Фрејз (1913—1989), а узум му је пао на памет оног летњег дана 1959. кад је на излет са бројном породицом пошао без ножића за отварање. Прошле године у свету је продато 150 милијарди оваквих конзерви, углавном са безалкохолним пићем.

●●● пре тридесет година на конкурсу „Ко може да пише као и Греем Грин", писац „Трећег човека", сам Грин заузео је – треће место! Наиме, он је покушао да имитира самог себе, послао анониман прилог и прошао тек као трећи.

●●● мушко одело тренутно може најбрже да се сашије у Хонгконгу: већ припремљени полуготови модели прилагођавају се одређеном стасу за само 30–45 минута. Међутим, светски рекорд који и сада стоји у Гинисовој књизи рекорда поставили су аустралијски кројачи још далеке 1931. године. Од узимања мере до тренутка кад је мушкарац у готовом оделу изашла из радње прошао је 1 час, 52 минута и 19,5 секунди.

●●● западнонемачки орнитолози закључили су да се последњих година у СР Немачкој знатно повећао број папагаја који су, кад одлете из стана својих власника, подивљали. Ове егзотичне птице често угину од хладноће и глади, али неке ипак успевају да преживе, прилагоде се и размножавају доносећи потомство отпорно на тамошњу климу. Како папагај у Европи нема природних непријатеља, научници сматрају да ће крајем 20. века постати веома распрострањена домаћа птица.

Илустровао: Зоран Петканић – Петко

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

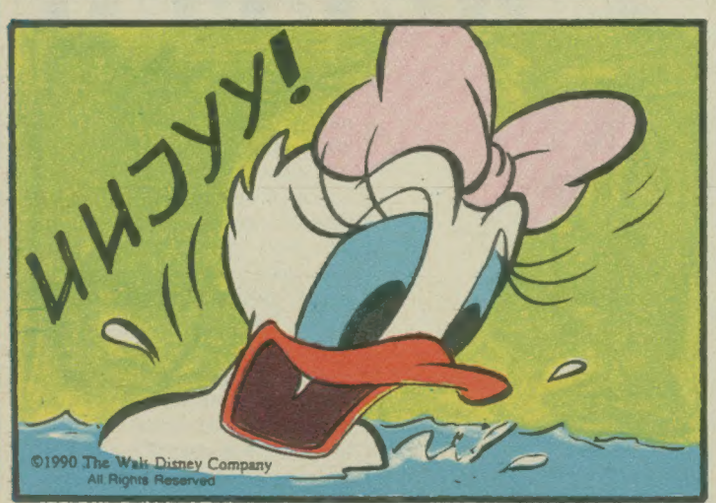

ЉУБАВ ИЗНАД КРУНЕ

Принц Едвард од Велса – принцеза Јоланда Сматрала га је веома шармантним

НИ ОН КРАЉ, НИ ОНА КРАЉИЦА

Наслови који су се двадесетих година појављивали на страницама многих европских листова остављали су утисак да је Први светски рат заборављен. Све је, чини се, било као пре. Потомци старих династија поново су у центру пажње, нарочито монденског света чијој радозналости не промиче ни вест да „најбоља партија Европе" принц Едвард од Велса јануара 1922. године борави у Риму.

Његова посета, планирана да протекне у строгој тајности, завршила је на страницама трач рубрика. Све то није га много узбуђивало, чак га је и забављало, мада је желео да се допадне принцези Јоланди од Савоје због које је и дошао у Италију. Испунио би и очекивања енглеског двора која нису ништа мања од жеља најстарије европске династије Савоја којој би добро дошла таква веза са британском империјом.

Најлепша од три кћери италијанског краља Виторија Емануела III и краљице Јелене, кћерке црногорског краља Николе, била је најстарија Јоланда која је наследила особине и лепоту своје мајке. Изврсна тенисерка и јахачица није се понашањем издвајала од својих вршњака што је до очаја доводило њену баку по оцу, краљицу Маргарету. Пореклом Немица, краљица се живо трудила да својој прворођеној, бунтовној унуци нађе мужа којим ће се кућа Савоја поносити. Њен избор је био принц Едвард. Али, не само њен. И Мусолини, који се све више уплитао у приватне ствари краљевске породице, имао је разлога да се веза са енглеском круном оствари.

Тајним дипломатским и недипломатским каналима режиран је сусрет Јоланде и принца Едварда. Али, протекао је са пуно необичних обрта по баку Маргарету. Најмање је очекивала да ће она бити та коју ће „најбоља партија Европе" својим понашањем тако разочарати.

Симпатичан, духовит, али...

Боравак принца Едварда у палати Квиринале није протекао без симпатија околине. Једино је краљица Маргарета закључила да Едвардови манири не одговарају његовом положају.

Једина која је унапред знала исход овог сусрета била је принцеза Јоланда. Гост је шармантан, духовит, забаван... али постојало је нешто што њеној баки ни на памет није падало, а њена мајка само је наслућивала: Јоланда је већ имала свог принца из бајке. Био је то тридесетпетогодишњи коњички капетан Ђорђо Калви ди Берголо, потомак старе грофовске породице. За ову везу знао је мали круг Јоландиних блиских пријатеља.

Без обзира на своје утиске о принцу од Велса, краљица Маргарета изнад свега ставља интересе династије и захтева од унуке да се изјасни на опроштајној вечери која је приређена у палати Квиринале. Неће је поколебати ни понашање принца Едварда који није могао да одоли изузетном вину са краљевских имања – два пратиоца провела су добар део вечери у покушајима да Едварда одрже на столици.

Јоландина мајка, краљица Јелена, васпитавала је своју децу уважавајући њихове склоности и мишљење. Предложила је својој свекрви да

Краљ Емануело III и краљица Јелена са кћерима Јоландом, Мафалдом, Ђованом и Маријом

Принцеза Јоланда и гроф Калви на веридби.

Све је могло да буде као у филму са срећним завршетком, али није. Настојања многобројних проводадија, међу којима је био и Мусолини, остала су узалудна. Принц Едвард од Велса није постао краљ Енглеске, а италијанска принцеза Јоланда од Савоје енглеска краљица

се, ако је могуће, упрличи још један сусрет двоје младих. Можда ће Јоланди тада бити лакше да донесе одлуку толико важну за династију Савоја, а највише за њу лично.

Пораз који Дуче није заборавио

Прилика се убрзо указала у пролеће исте године. У Лондону се одржавало Међународно коњичко такмичење на коме је учествовала и италијанска репрезентација. У пратњи неколико дворана принцеза Јоланда је отпутовала у Лондон као посматрач и љубитељ коњичких такмичења, да би све изгледало што неупадљивије.

Краљици Маргарети промакао је битан детаљ: у репрезентацији Италије један од такмичара био је и коњички капетан гроф Ђорђо ди Берголо. Принцеза је у Виндзору дочекана срдачно и са искреним жељама да ово ускоро постане њен дом. Наравно, срела се и са Едвардом, седела је с њим и у почасној ложи на хиподрому заљубљено пратећи трке и свог капетана. Неколико дана по повратку из Лондона њена мајка Јелена саопштила је својој свекрви Маргарети Јоландину одлуку: удаје се, али не за принца од Велса.

Бес краљице Маргарете претворио се у хистерију. Напала је своју снаху да није била способна да васпита кћерку онако како то доликује њиховом пореклу.

О свему је одмах обавестила Мусолинија. Дуче, изненађен овим обртом, долази у палату Савоја и у присуству краљице Јелене покушава да убеди Јоланду да промени одлуку и лична осећања подреди циљевима отаџбине. Разговор је био кратак и непријатан, нарочито по Дучеа. Наклонио се краљици Јелени и без речи напустио дворац Савоја. Овај лични пораз охоли Дуче краљевској породици никада није заборавио.

Венчање принцезе Јоланде од Савоје и грофа Ди Бергола заказано је за Ускрс 1923. године, али је због болести Јоландине баке по мајци, Милене, било доведено у питање. Из Антиба у Француској, где је породица краља Николе боравила после изгнанства из Црне Горе, ова разумна и осећајна жена затражила је од своје кћерке Јелене да се заказано венчање не одлаже.

Својој унуци Јоланди послала је телеграм.

„Могла си да будеш краљица, али ти си изабрала Њено величанство љубав. Без љубави, живот је варка. Нека те љубав надахњује и настави путем среће на коме те прате моје жеље. С правом вером те благосиљам. Твоја бака Милена".

Краљица Милена умрла је сутрадан, 16. марта 1923. године и сахрањена поред краља Николе у православној цркви у Сан Рему.

Принцеза Јоланда 9. априла 1923. године постаје грофица Калви ди Берголо. Није постала краљица Енглеске, али судбина се поиграла и с принцом Едвардом од Велса. И он између круне и љубави узима ово друго.

И поред противљења породице и запрепашћења јавности, оженио је Американку Валис Симпсон, на не баш добром гласу, и постао само – војвода од Виндзора.

Вито Недељковић

ГОЛУБАРНИЦИ – ремек-дела старе архитектуре

ЛЕПИ И ДОЗЛАБОГА ПРЉАВИ – Изванредног аеродинамичног облика тела, лепих боја, с металним преливом на крилима и врату, голуб је одвајкада привлачио човека који га је припитомио међу првим птицама.

ПАЛАТЕ

ДОКАЗ БОГАТСТВА – У Немачкој због оштрих зима голубарници нису имали неки већи економски значај, али су зато били врло лепи, нарочито у Баварској и Франачкој Јури где су подсећали на минијатурне куће са сатом на врху или родом као симболом среће.

Џиновске фарме голубова доносиле су велику добит власницима јер су се њихови станари практично сами бринули за своју исхрану. Али, главна зарада ипак није долазила од меса већ од нечег сасвим другог због чега данас голубове широм света проклињу и протерују

100.000 СТАНАРА – У Египту, Ирану, Турској, голубарници су величанствена здања од печене цигле или ћерпича, изнутра нечичкани моткама које служе као легало, понекад окружени бедемима, као праве тврђаве. Голубарник у овом Фајум с уграђеним грнчарским лонцима може да прими 30.000 парова, односно готово 100.000 становника свих узраста.

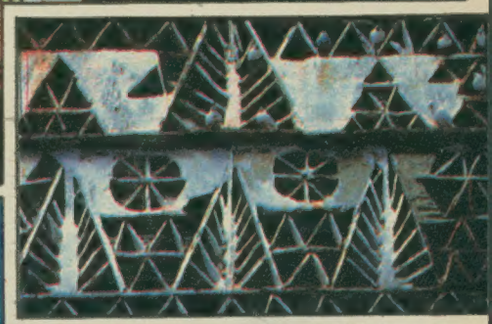

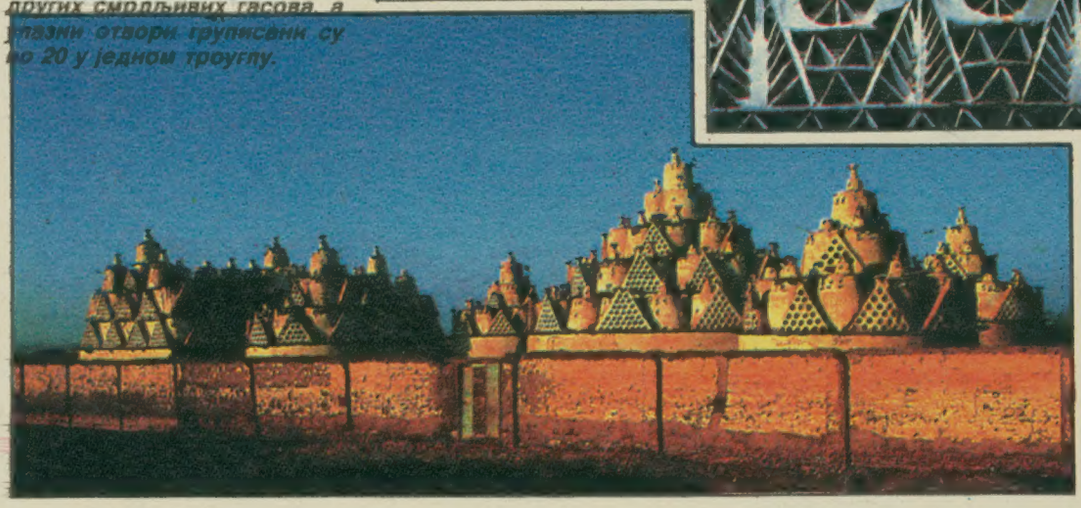

ЗА БУБРЕТАРЕ

Све ове елегантне грађевине које видите на страницама „Забавника", све те куле, тврђаве, храмови, палате, планинске кућице, од дрвета, камена, цигле, фајанса и мозаика, били су, у ствари, индустријски погони у којима се производило пуном паром. Много пре него што су се појавиле фарме свиња или кокошака, одавде се извозило сочно и сласно голубије месо, али и ништа мање чувено ђубре које ови велики прљавци неуморно производе.

Готово сви голубарници имали су у средини јак стуб који се окретао око своје вертикалне осе, са попречном гредом на коју су се наслањале лествице. Кад се цела ова конструкција окретала, голубар је лако могао да допре до сваког гнезда, да узима јаја, храни птице или хвата оне које су већ достигле идеалну тежину да се нађу на трпези.

Голубарници су дизани „на спрат", са разним препрекама са легалима, испустима и ве-

ПРИЗНАЊЕ МЕЛИНЕ МЕРКУРИ – У Грчкој, најлепши су голубарници на острву Тинсу које је грчка министарка за културу Мелина Меркури прогласила за – историјске споменике!

ФАБРИКЕ ЂУБРИВА – У долини реке Нил, између Каира и Луксора, ређају се џиновска здања из којих од раног јутра до сумрака допире гугутање и лепет крила. Кулице на врху служе за вентилацију ваздуха од амонијака и других смрдљивих гасова, а улазни отвори грлићанк су по 20 у једном троуглу.

рандама на којима су могли да играју свој љубавни плес... Кад мужјак тражи свој кутак, испушта гласно и дуго гугутање, што је позив изабраници у гнездо, али и сигнал упозорења суседима. Успе ли да се наметне конкурентима, може да почне с удварањем вереници тако што надува гушу и рашири крила у лепезу. Ако она крене за њим до удубљења, склапа се брак, најчешће за цео живот.

Следи „опремање" стана влатима траве, сламкама, гранчицама. Женка у овој рустичној постељи снесе два бела јајета на којима се будући родитељи смењују. Осамнаест дана касније излегу се младунци, сасвим голи, ружни, слепи и – потпуно зависни.

Првих дана не узимају ништа друго до „голубије млеко", слузаву сирасту кашу беличасте боје коју родитељи луче из вољке, гуше. Управо због овог „дојења" голубови не могу да се гаје у инкубаторима јер без млека одмах угину.

После три недеље млеко пресушује и младунци су способни да преваре прво зрневље. Израчунато је да је просечан голубарник, са 5–6 насада годишње и не успоравајући темпо осим у јесен за време митарења, могао годишње да да 10.000 голубова од по 200 грама или две тоне најукуснијег меса на високој цени међу гурманима.

Уста на кљун

Да би се добили тежи примерци, од 500 до 800 грама, голубари су извлачили из гнезда младунце од три недеље и кључали их млаком кашом од житарица, разног зрневља и детелине. Затварали су их у мрачне кавезе које би отварали само зато да им у кљун угурају кашу или у њега уштрцају воду – право из својих уста!

У прошлом веку у Италији је постојао нарочит метод узгајања голубова назван „уста на кљун" помоћу кога су голубови тако не само пили воду већ и били храњени. На тај начин више од два милиона

голубова утовљено је за отмене ресторане у Француској и Великој Британији. Ипак, власници су одувек више зарађивали на голубијем ђубрету.

Чистоћа није јача страна голубова. Њихов измет прави око гнезда тврде прстенове које треба стругати, а ових сивкастих наслага има и на поду голубарника. Кад се осуше, готово и да немају никакав мирис. И не ради се ни о каквим отпацима и ђубрету, већ о најквалитетнијем гнојиву. Један голуб произведе годишње око 2,5 килограма сувих биолошких лепињица које су чак 5–6 пута богатије азотом, калијум-карбонатом, калијумом и неким органским киселинама него кравља или свињска балега. Једино гнојиво које се може поредити са њиме је чувени гвано који су у прошлим вековима једрењаци довлачили чак из Чилеа, пркосећи гребенима и

ДА СЕ ЛОПОВИ ОКЛИЗНУ – Ово здање од печене цигле у близини Тулуза (Француска) било је до пре 200 година понос једног богатог властелина. Опасано је са више редова глатких плочица од фајанса да би се спречили упади грабљивица, пацова и ласица који обожавају јаја и голупчиће.

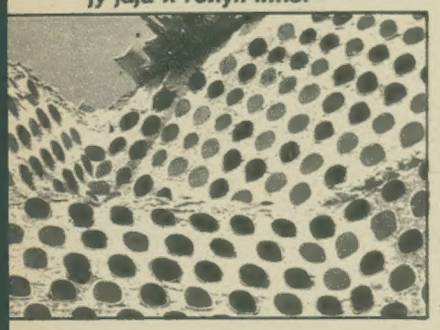

олујама око Рта Хорна. Голубије ђубриво тако је јако и квалитетно да се пре посипања по њивама пажљиво ситнило и мешало са сламом или опалим лишћем, иначе би спалило биљку, а било је, кажу, најбоље за лубенице, парадајз и краставце.

Банде летећих пљачкаша

Током средњег века, све до револуције 1789. у Француској, а слично је било и у другим европским земљама, приходе с великих голубарника уживали су племићи и високо свештенство врло мало бринући за своје „животиње". Један краљевски указ издат у Калеу тачно наводи да „само особе плаве крви могу подизати голубарнике на спрат, са гнездима од пода до плафона". Плава крв, међутим, није била довољна: требало је имати у поседу најмање 70 хектара обрадиве површине!

То је била и сва предострожност да се избегну штете на суседним имањима, а заборављало се при том да су се птице гостиле и на оним малим сиротињским парцелама које је властелин давао у најам сељаку или кмету, па је овај, уз порезе, кулуке, цестарину и десетак, поврх свега имао и ову невољу о врату, поготово у време сетве и жетве кад су се непрегледна јата ових прождрљиваца бацала на житарице. Сматра се да је пре револуције у Француској „радило" 42.000 голубарника, а како је сваки од њих имао најмање хиљаду станара, значи да је било укупно 42 милиона крадљиваца летине. Они су, истина, годишње производили 90.000 тона драгоценог ђубрива, али су и сваког дана позобали 2.100 тона различитог зрневља. Сељаци нису смели да их убијају. Постављали су им замке и мреже са лепком, али су зато строго кажњавани. Из књига жалби може се видети да су од Луја XVI поданици тражили рушење пренасељених голубарника усред обрадивог земљишта или бар да се њиховим власницима нареди да их затварају док се жање и сеје.

У ноћи 4. августа, заједно с укидањем других привилегија, феудалци су изгубили право на голубарнике и монопол на лов. Сви су добили право да лове и подижу голубарнике с тим да их за време сетве и жетве држе затворене. Велики голубарници наједном су престали да буду рентабилни, стари власници више нису били заинтересовани, смањио се број запослених и, мало-помало, ове дивне грађевине препуштене су зубу времена, ако већ нису биле срушене или спаљене за време народне побуне. Средином 19. века појавом вештачког ђубрива „феудалном" гнојиву је дефинитивно одзвонило.

Кад пас и мачка

ИНТЕРВЈУ СА ЧИВАВОМ

У јулу 1966. новинарка Клер Ламбер добила је од уредника несвакидашњи задатак. Требало је да интервјуише мајушног чиваву по имену Пепе.

Псић се није много узбудио кад су му, уз обавезно шкљоцање фото-апарата, принели микрофон. Напротив. Како и доличи правој звезди, заузео је позу и пискаво-шкрипутавим гласићем, више певајући, прво изговорио „Не сада!" што, наравно, није значило да одбија даљи разговор. Онда је додао још „Хелоу" и, као да коначно жели да придобије симпатије свих „обожавалаца." поручио на крају „I love you" (Волим те).

То „волим те" прво је чула његова газдарица Гленда Ђенова. Жена замало није пала у несвест. Јесте да је Пепеа спасла сигурне смрти кад га је, изгладнелог и промрзлог, отела из руку шинтера, али да јој захвалност изрази на тако људски начин, то није очекивала.

Кад је Пепе схватио колико одушевљења изазива ова његова реченица, сместа је почео да се удвара Рени, љупкој пудлици из суседног дворишта. Провукао би главу кроз ограду (што у Пепеовом случају и није било тешко) и сатима завијао то отегнуто „волим теее..." На Пепеову жалост, једино је Рени остала мртва-хладна на ове изливе дубоке псеће оданости. Или није могла да разуме надахнутог чиваву или је спадала у оне које не подносе мање мушкарце.

У сваком случају, Пепе је остао ускраћен за Ренину љубав, али је зато постао славан не само у свом месту (Торенс, Калифорнија), него широм Америке.

проговоре

ВОЛИМ ТЕ, ЖЕЛИМ ТЕ

Слично Пепеу, и доберман Ленсер прихватио је разговор за штампу. Он је у јулу 1977. дао ексклузивни интервју новинарима часописа „Нешнл Енквајерер". Бад Гордон, један од извештача, посведочио је да Ленсер „прича као човек" само што се оно што изговара разуме са тешкоћом „јер оставља утисак као да у устима држи – врућ кромпир".

А да ли је Ленсер био баш толика причалица као што се заклињао његов власник Џералд Рајт, тешко је потврдити. Јер, по Рајтовом сведочењу, Ленсер је био специјалиста за учење женских имена. Џералд је то приметио сасвим случајно. Кад га је једног дана одвео у козметичку фирму у којој је радио у Даласу, замало се није срушио кад је чуо Ленсера како јасно изговара име његове колегинице.

Рајт је од тог тренутка долазио са псом на посао. Ленсер је убрзо научио имена свих жена (а жена је и било највише) са којима је Рајт радио. Оној која би му била посебно симпатична Ленсер би, уз име, додао још и „I love you."

Да брбљивци нису само амерички пси, потврђује случај четворогодишњег теријера Бена из Ројстона у британској грофовији Хердфордшир. Прича о њему појавила се 1946. у „Дејли Мирору."

Бен, додуше, није имао велики репертоар, али и та једна реченица коју је понављао била је довољна да привуче масу радозналаца на врата породице Бризиден. Враголасти теријер знао је да каже „Желим те" кад год би му се прохтело да нешто поједе или добије.

Систематични Енглези желели су и научну потврду Беновог случаја. Ветеринари Милер и Вулриџ нису могли да дају било какво разумно објашњење. И сами су остали запањени кад им се Бен „обратио."

МАМА, ОН МЕ БИЈЕ!

Кад су Линда и Тим Дим из Хилсајда на Флориди почетком 1963. нашли напуштено мače, нису ни сањали у какву ће се причалицу изродити њихова нежна Вајти (Бела).

У кући Димових већ је био мачор Блеки (Црни) са којим се Вајти од почетка баш није много „мирисала." Чим је ојачала, почела је да му узвраћа ударце. Били су то прави вербални окршаји. Једном приликом, кад јој је Блеки појео сву храну испред носа, Вајти је дотрчала до Линде и саопштила јој „Он лош!"

Линда је помислила да јој се причинило да мачка говори па то и није испричала свом супругу. Тек кад је и Тим чуо Вајти како мјауче „Ја гладна", било је јасно да се ту нешто необично догађа.

А Вајти је из месеца у месец све више богатила свој речник. Ујутру би пробудила Димове да им каже „Ја гладна" или „Хоће напоље." Уз телевизију би задовољно прела и онако разнежена рекла би Линди „Воли маму." Кад би је Блеки узнемиравао, сместа би га тужила „Мама, он бије!"

Под насловом „У потрази за мачком која говори" о Вајти је писао часопис „Фејт" 1965. године. На жалост, кад су дошли репортери, Вајти је била прехлађена тако да је могла мало тога да изјави.

Доктор Хорнел Харт, парапсихолог и професор социологије на Универзитету у Флориди, бавио се случајевима паса и мачака које говоре, односно више особама које су веровале да су се те животиње огласиле као људи. По Харту, или је у питању превара – власници који говоре из трбуха, погрешно тумачење оног „ав ав" или „мјау", добар рекламни штос уредништва неког листа или масовна хистерија.

Да ли је то у питању, не знамо, али ако сте гледали једну од емисија „Најсмешнији кућни видео-снимци" могли сте да чујете пса који јасно изговара „Мама"!

В. С.

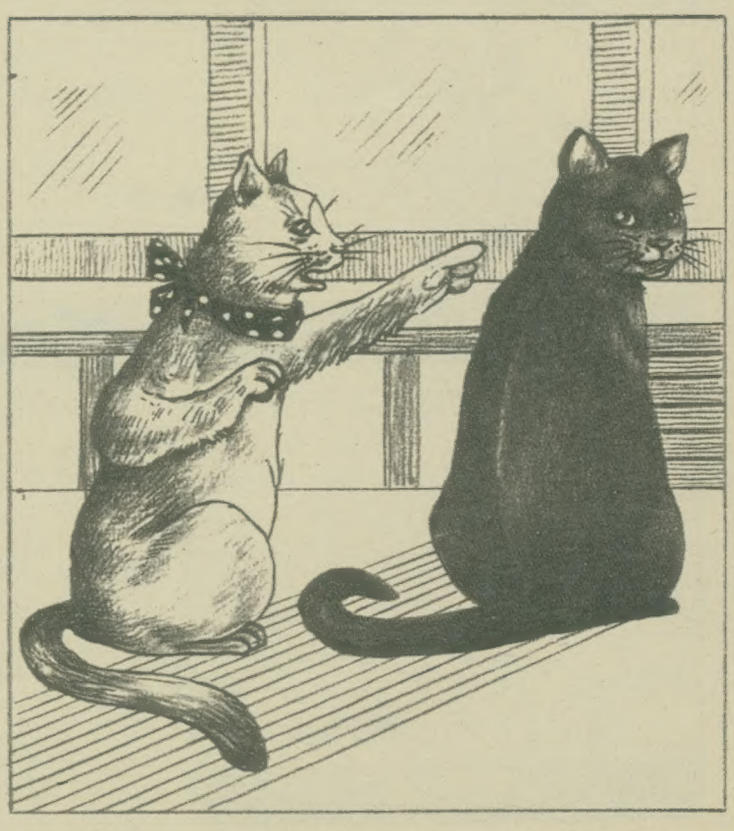

Илустровала: Драгана Јовчић

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

© 1990 by King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

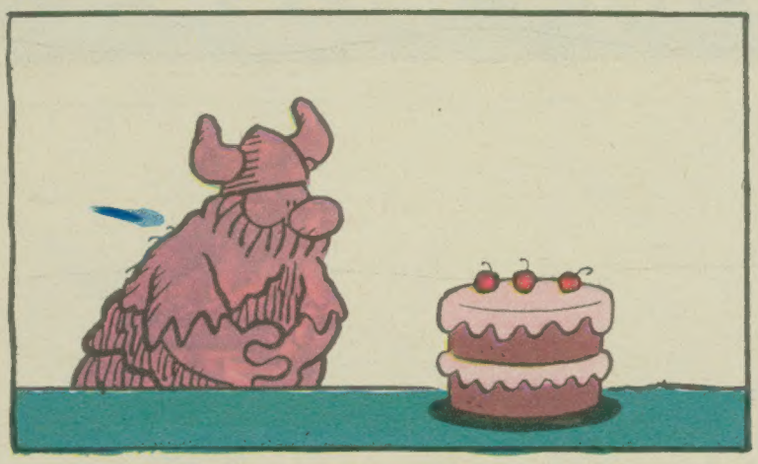

МЬАЦ!

НА НЕБУ ЈЕ ИПАК СВЕ ВИДЉИВО

РАЗГОЛИЋЕНИ „НЕВИДЉИВЦИ"

Светска сензација изазвана самоодавањем најчуванијих војних тајни везаних за пројекат авиона Ф-117А не смирује се ни два месеца после догађаја у америчкој војној бази Тонопех

Новинске агенције широм света пренеле су 22 новембра 1988 године вест да је тог дана групи од 2000 пажљиво бираних гостију америчке владе коначно и званично први пут јавно приказан прототип радарски „невидљивог" авиона – бомбардера „Нортроп В-2

И док је стручна светска штампа у доба када је и „Забавник" писао о В-2 закључке о F 117A извлачила само на основу инжењерских претпоставки новинара-специјалиста сада се знају чак и готово невероватне појединости о пројекту F 117A

Пре свега, испоставило се да је радарска невидљи

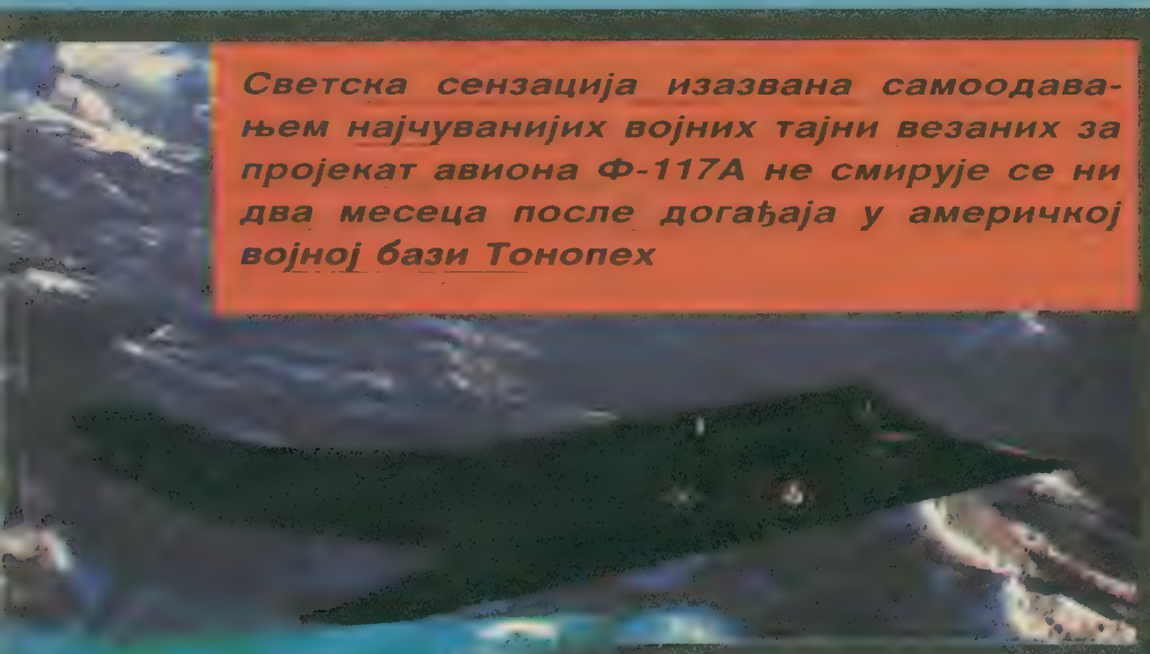

Коначно нормална неизобличена фотографија: F-117A у лету

Летећа цистерна КС-10 пуни горивом „невидљиви" В-2 током лета

„Невидљиви" В-2 полеће

„Невидљиви" B-2 пред полетање

„Невидљиви" B-2 слеће

вост" ловца-бомбардера F--117A постигнута деобом површине трупа на мноштво равних делова – површина које међусобно затварају углове мање од 90 степени. Због тога се радарски сноп са Земље расипа под разним угловима у простор, и зато знатно слаби повратни сигнал ка пријемној антени. Наиме, потпуно брисање радарског одраза немогуће је, али се слаб сигнал одбијен од F-117A на екранима радара појављује не као циљ, већ као уобичајена пролазна сметња.

Међутим, заблуда је да се F-117A на радарима увек види као сметња. Док се B-52, америчка супертврђава која је шездесетих година сејала страх у Вијетнаму, открива на удаљености од 100 km, њен наследник B-1B на 50 km, а поменути B-2 на 30 km. F--117A може да се открије на радару као прави циљ тек када је на удаљености од свега 10 километара, а тада је већ сувише касно! Дакле, показало се тачним да F-117A није радарски невидљив, већ слабо видљив!

До сада је у „Локидовој" фабрици у Бурбанку произведено свега 59 авиона F-117A, а од тог броја су се до сада најмање три срушила. Ваља напоменути да су до пре само два-три месеца, када је коначни излаз из хладног рата још увек био неизвестан, генерали у америчком Пентагону имали разлога да верују да ће Конгрес пристати да издвоји астрономских 300 милијарди долара(!) за развој америчког војног ваздухопловства у следећих пет година. У то су били укључени трошкови развоја и производње бомбардера B-2 ловца-бомбардера F-117A, новог ловачког авиона, затим морничког борбеног авиона A--12, пешадијског хеликоптера и транспортног авиона C-17. Ових дана, који ће у историју сигурно ући као крај „хладног рата", судбина поменутих пројеката сасвим је неизвесна.

Тајна F-117A потпуно је разголићена током само једног јунског дана прошле године. Сада се зна чак и то да се сви F-117A налазе у оквиру 37. пука. Тактичке команде ратног ваздухопловства Сједињених Држава и да су смештени у бази Тонопех, око 250 km од Лас Вегаса. Захваљујући својој „невидљивости" F-117A има задатак да пробија непријатељску противваздушну одбрану и то тамо где је најгушћа, у случају да другог пута до непријатеља нема. Према подацима.

Иначе, F-117A покрећу два турбовентилаторска мотора F-404-GE-400 S, које производи „Џенерал-Електрик". Двоструки реп авиона у облику латиничног слова „V" има улогу да хладан ваздух уводи у издувнике мотора чиме се снижава њихово топлотно зрачење, па самим тим и могућност откривања летелице помоћу инфрацрвених уређаја. F-117A је нешто већи од свог много старијег претходника F-15 „Eagle" јер му је распон крила 12,8 метара, дужина 17,7 метара, а висина 4 метра.

Да би F-117A био што невидљивији, одбачени су сви спољни терети, што значи да он нема уобичајено подсвесно наоружање, али зато у посебним спремиштима у трупу може понети укупно 1800 килограма ласерски вођених бомби.

Занимљиво је да F-117A не може да се креће надзвучним брзинама (максимална брзина му је 1.039 km/h) а за ту својуману има да захвали, пре свега, лошој аеродинамичности угласте површине целог авиона. Због тога му и брзина полетања и слетања није јача страна јер је за трећину већа у односу на сличне ловце-бомбардере. Наиме, треба напоменути да је пројектовање F-117A започело још пре 12 година, када нису постојали програми за рачунар способни да силним нумеричким израчунавањима математички прецизније обраде питање рефлексије радарског зрачења са површине авиона. Развојем компјутера и припадајућег софтера касније је било сасвим могуће направити авион B-2 сличних „невидљивих" особина, али са заобљеним површинама, што није довело до губитка летних особина као код F--117A. То је још један од доказа да F-117A, представљен као светска медијска сензација, са техничке тачке гледишта одавно није никаква сензација, па би извештаје о спектакуларним приказивањима још неких супертајних америчких пројеката, чије се јавно приказивање очекује ускоро, требало увек примати са дозом резерве.

А. Павић

F-15 Eagle: старији „брат" F-117A

НЕВЕРОВАТНО АЛИ ИСТИНИТО

ВАТРА С НЕБА

Прича се да је велики пожар у Чикагу почетком 1871. изазвала крава породице Олири и то тако што је ударцем ноге оборила лампу која је запалила сламу... Пламен је, кажу, за тренутак прогутао шталу, а затим се мућевито пренео и на читав град који су

чиниле углавном дрвене куће. Уништено је седамнаест хиљада домова, сто хиљада људи је остало без крова, а смрт је нашло њих 250.

Мање је познато да је буквално читав амерички Средњи запад, од Индијане до Дакоте, од Ајове до Минесоте горео у ноћи 8. октобра те исте године. То је уједно и највећи пожар који је забележен у историји Сједињених Америчких Држава.

Изгледа да је велики пожар у Чикагу бацио у засенак несрећу Пештига, места у близини Грин Беја, у држави Висконсин. У то време имало је око две хиљаде душа, а у пожару је нестало чак више него у Чикагу. Те страшне ноћи половину његовог становништва угушио је дим или прогутао пламен чије је порекло било непознато.

„У једном тренутку као да се запалило небо на западној страни", записао је један од преживелих. „Пламени језици су попут стрела погађали село... Праштање варница помешано с повременим и необјашњивим експлозијама парало је уши и парализовало унезверене људе који нису знали где да се склоне. Све се одједном нашло у пламену..." Неки други преживели причали су да је све подсећало на ватрену олују. Куће су одлетеле у ваздух а онда експлодирале и распадале се у ужарене комадиће.

То што су они описивали било је више потврда да је зло, у ствари, стигло с неба него прича о случајном пожару који је изазвала нека немирна крава. У ствари, према теорији Игнацијуса Донелија, астронома аматера из Минесоте, ватра из 1872. заиста је потекла с неба – из репа лутајуће Билине комете...

Док је 1846. пролазила поред Земље, ова комета се на необјашњив начин распала на два дела. Њен повратак био је предвиђен за 1866, али се она те године није појавила. Угледали су је 1872. и тада је засула овај део света кишом метеорита...

Према Донелијевој тврдњи, одвојени реп комете који се појавио годину дана раније био је главни узрок ватрене стихије у области Средњег запада где су опустошена укупно 24 насеља и убијено најмање две хиљаде људи. Велика суша која је те године владала у овом крају свакако је допринела да несрећа и њене последице буду још веће.

Данас се углавном помиње само пожар у Чикагу, а прелази се преко „ужаса Пештига" и осталих места Средњег запада. И реп Билине комете званична наука не сматра одговорним за поменуте пожаре.

ТАЈНА ОКАМЕЊЕНЕ ШАКЕ

У лето 1889. пољопривредник Ј. Р. Ноут из Фелпс Каунтија, у Небраски, копао је на свом имању неку јаму и нашао камен браон боје тежак око осам килограма. Пошто га је очистио од иловаче, угледао је фосил шаке стиснуте

у песницу. И све би се завршило на томе да једно од Ноутове деце није било несташко који све разбија по кући. Малишан је дошао на идеју да „отвори" окамењену шаку. Био је упоран и кад је најзад успео да је разбије, из ње је испало једанаест прозрачних, блиставих каменчића за које се испоставило да су најчистији дијаманти!

С. И.

КОБНИ АУТО-ПУТ

Када су комуналне власти Њу Џерзија, САД, почеле да трасирају булдожерима нови ауто-пут, део тог пута пролазио је преко археолошких остатака неког древног индијанског села. Пре извесног времена један локални врач упозорио их је да би резултати могли да буду кобни.

„Рекао сам им да ће се, ако наставе са изградњом пута, моји преци осветити", каже Индијанац из племена Нантикоке, Карл Пирс, познат и по имену Вајандага. „Упозорио сам их да могу очекивати одмазду из царства духова."

Убрзо након што је Вајандага обелоданио своје предсказање на једној конференцији за штампу, читав низ несрећа задесио је ауто-пут 55 на локацији Дептфорд у јужном Џерзију. Једног радника је ударио и усмртио асфалтни ваљак. Један инспектор је умро на радном месту након анеуризма мозга. Један радник се тешко повредио стропоштавши се с надвожњака, а други је претрпео три срчана удара, док су трећем стопала поцрнела од поремећаја крвотока. Најзад, један комби који је превозио петорицу радника изненада се запалио и експлодирао.

Ствар је дошла дотле да је међу градитељима пута постало сасвим нормало да се питају: „Шта ли је сада на реду?" каже надзорник радова Карл Кругер. „Чак смо имали једног возача камиона који је предлагао да направимо мајице украшене натписом „ПРЕЖИВЕО САМ АУТО-ПУТ 55".

Према изјави племенског врача Вајандаге, узрок невоља је јасан: градитељи ауто-пута 55 оскрнавили су гробо-

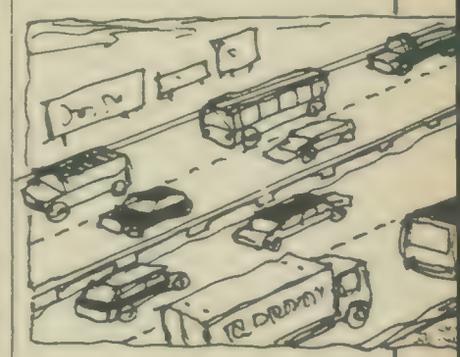

ве древних палеолитских Индијанаца, који су ту живели пре 8.000 година. Историчар Роберт Харпер, са Државног колеџа Гласбороа, каже да је могуће да су древни преци Нантикока заиста били ту сахрањени.

Како ствари сада стоје, створила су се два табора. Неки, као на пример радник Џорџ Туниклис, кажу: „Никакви Индијанци нису криви за оно што се десило". Други понављају Вајандагине речи, који упорно тврди да ауто-пут никада неће бити сигуран за путовање.. „Све док не преместе ауто-пут 55", изјављује Вајандага, „и даље ће се дешавати несреће".

Илустровао: Зоран Петканић Петко

Ванземаљци за почетнике

ЧАС СВЕ

Илустровани каталог ликова из познатих дела научне фантастике на Иана Самерса, уметничког уредника многих издања из ове области.

ња заиста могла да постоје и – како би управо у

Дирдир

Извор: ДИРДИР

Џек Венс

Физички изглед: Дирдири су прекривени хладном, еластичном кожом која подсећа на углачану кост, од беле до слезове боје. С обе стране главе имају светлеће антене које заблеште кад год Дирдира обузму снажне емоције.

Дирдири се крећу напола скачући напола трчећи, а тај начин кретања прилагођен је кидисању на плен. Немају гласне жице, па су им отуда гласови пискутави.

Култура: На родној планети Сиболу, Дирдири су се од месождера који живе на дрвећу развили у сложену, касти̏нски издељену расу. Њихов појам врлине почива на идеји „неумерене жеље за успехом", тежњи да докажу како су у свему бољи од свих осталих. Дирдири никада нису порицали своје месождерско порекло, штавише, верују како је добро да редовно дају одушка својој крвожедности. Мада су свирепи и дивљи, имају развијен осећај за међусобну сарадњу. Захваљујући томе, развили су културу која се проширила свемиром и напустили Сибол.

Размножавање: Познато је да дирдирски мужјаци имају 12, а женке 14 различитих сексуалних органа. Мада се основни пол Дирдира испољава у боји коже и величини тела, најчуванија тајна сваког Дирдира је које то типове сексуалних органа заправо има. Ниједан странац никада није успео да открије друштвена правила која окружују и одређују размножавање Дирдира.

Дему

Извор: ЧОВЕК У КАВЕЗУ

Ф. М. Базби

Физички изглед: Демуи су у просеку високи 1,8 метар. Имају чврсте, рожасте спољашње скелете који се, покретљивости ради, смекшавају на зглобовима, а ради веће осетљивости на длановима и табанима. Дему има дубоко усађене очи и безуба уста са дубоким зарезима на уснама и кратким патрљком од језика.

Животна околина: Демуи насељавају царство од дванаест планета, а контролишу још неколико насељених искључиво ропским расама које се баве пољопривредом.

Култура: Према филозофији Демуа, једину истинску интелигенцију у свемиру поседују они. Зато, кад год дођу у додир са другим интелигентним бићима, Демуи сматрају својом обавезом да те „животиње", условљавањем и помоћу пластичне хирургије, претворе у себи слична бића.

Пнум

Извор: ПНУМ

Џек Валенс

Физички изглед: Пнум је висок два метра и прекривен чврстим спољашњим скелетом бледе боје који се смекшава на зглобовима и прстима руку и ногу. Глава му је издужена, с низом шкрипутавих доњих вилица од којих му се не виде уста. Очи му се налазе у сенци дубоких дупљи. Дугачке, снажне руке завршавају се шакама са два дугачка, кошчата прста. На стопалима има три чланковита прста прошарана црвеним и црним мрљама.

Колена му се савијају уназад. На раменима и куковима има покретне, лоптасте зглобове, а на врату обртни зглоб. Тако што се савије уназад, пребаци руке позади, „одшрафи" главу и окрене је на супротну страну, Пнум се претвара у четвороношца. У овом положају креће се брзо и спретно.

Животна околина: Пнуми живе у пространим подземним пећинама и пролазима којима је изроварена утроба планете Чај.

Култура: Планета Чај освајана је најмање десет пута у 7 милиона година писане историје Пнума. Пнуми сматрају да су све инвазије и ратови сјајни спектакли који се организују искључиво ради њихове забаве и усавршавања. Заогрнути у црне плаштеве, са црним шеширима широких обода на глави, кришом ноћу излазе на површину и скупљају предмете и дрангулије освајачке расе. Ти предмети затим се уносе у каталог и смештају у пнумски „Музеј вечности".

...ИРСКЕ АНАТОМИЈЕ

стао је из сарадње америчког илустратора Вејна Дагласа Барлоуа и Намера им је била, како каже Барлоу, да нас убеде како би та створе-овом тренутку могла да буду на путу ка Земљи...

Иштаријан

Извор: ВРЕМЕ ОГЊА
Пол Андерсон

Физички изглед: Иштаријан, лавовског тела и човеколиког торзоа, висок је око два метра. Тело му је прекривено маховинастом биљком, лиснатом на глави и гриви, која живи у симбиози са Иштаријаном уклањајући угљен-диоксид и друге отрове из крвотока овог бића и снабдевајући га кисеоником и минералима. Осим што Иштаријану обезбеђује ефикасан метаболизам, симбиотска биљка такође служи бићу – свештождеру као извор хране у случајевима крајње нужде.

Иштаријанци су дуговечни, живе између 300 и 500 година.

Животна околина: Планета Иштар кружи око звезде Бел која припада систему од три сунца званом Анубелеа. Једном у сваких хиљаду година Иштар се нађе у непосредној близини неке од пратећих звезда звезде Бел. Повећање стеларне радијације тада на Иштару изазива страховит пораст температуре, сушу, глад и, коначно, уништење највећег дела вегетације. Иштаријанци то називају „Временом огња".

Култура: Дуговечност и хиљадугодишњи циклуси градитељства и разарање везани за Време огња оставили су Иштаријанце на релативно ниском степену технолошког развоја, упркос њиховој инвентивности и интелектуалној ширини.

Регул

Извор: ИЗБЛЕДЕЛО СУНЦЕ: КЕСРИТ
К. Џ. Чери

Физички изглед: Регули су спора, дуговечна бића чија се тела с годинама из корена мењају. Док су млади, држе се усправно, релативно су витки, а кости им се назиру испод сивкасто-смеђе храпаве коже. Имају изузетно кратке, криве ноге, па се зато млади Регул гега када ходa. Како Регул стари, то постаје све дебљи, све док на крају и последњи обрис тела не ишчезне под дебелим, набораним прегибима сала. Кад зађе у зреле године, Регул достиже тежину која му онемогућава било какво кретање.

Код Регула се разликују мушки и женски пол, али чак ни они сами нису у стању да одреде ког ће пола бити младунче када одрасте. Регули имају ејдетску меморију: не могу да забораве ништа што су видели или чули током свог дугог живота.

Култура: Регули су створили међузвездано трговачко царство које почива на клановима. Непокретне одрасле јединке користе енергетске санке да би управљале активностима младих Регула над којима имају потпуну моћ. Регули су као врста мирољубиви и нису склони насиљу, изузев према сопственој деци. Више воле да унајме плаћенике или неку другу расу да уместо њих воде трговачке ратове.

Оверлорд

Извор: КРАЈ ДЕТИЊСТВА
Артур Кларк

Физички изглед: То су изузетно интелигентна бића висока око три метра. Имају огромна, кожната крила и дугачак реп са пљоснатим завршетком у облику весла који им обезбеђује стабилност при летењу. Тела су им прекривена тврдим, црним оклопом; не зна се да ли имају и унутрашњи скелет. На образима имају два отвора за дисање, изнутра обложена танушним, белим длачицама које се лелујају када ово створење удише и издише. Очи Оверлорда веома су осетљиве на јарку светлост, па им зато више прија блеђи, црвени крај спектра. На обе шаке имају по пет прстију и по два палца.

Животна околина: Сада настањују планету која кружи око звезде НГС 549 672, црвеног сунца. Потекли су са далеко мањег света са густом атмосфером и изузетно малом гравитацијом.

Култура: Оверлордови су створили високо развијену технологију и науку и овладали звезданим погоном који њиховим бродовима омогућава да развију 99 процената од брзине светлости. Уз дуг животни век, то им је омогућило да крстаре галаксијом и да проучавају и прикупљају примерке свих животних облика. Њихова планета организована је у око хиљаду мањих градова од којих је сваки окренут проучавању једне гране науке.

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

КРОВ СЕ РУШИ!

У затвореном базену у Роксбарију сасвим мала деца учила су да пливају. Час тек што је почео када је одјекнула потмула грмљавина као да је на бетонску зграду спортског центра пао авион

Хајде, Рајане, не бој се!" Било је рано поподне 18. септембра 1989. и инструктор пливања Дејвид Бортолото наговарао је четворогодишњег Рајана Валентеа да уђе у плитак део затвореног базена у Вест Роксбарију, америчка држава Масачусетс.

Рајан је, са још осморо деце из забавишта, тек учио да плива. Колебао се и нерадо је дозволио Дејвиду да га полако спусти у воду. Ту је, држећи се за ивицу, почео да вежба рад ногу, то јест, да удара ногама по води.

На другом крају осамнаест метара дугачког базена родитељи су кроз стакло посматрали своју децу. Лица су им била и брижна и задовољна. Осамнаестогодишњи Дејвид желео је да им довикне да ће све бити у реду. Он је био савршено миран и самопоуздан и то је хтео да пренесе и на децу.

Изненада, снажна тутњава, као да нешто пуца, одјекнула је двораном. Дејвид је погледао увис на бетонски кров који је покривао базен на висини од пет и по метара. Њега су, на сваких шест метара, подупирале дебеле греде од армираног бетона. С крова је сипила фина бела прашина.

Онда је бацио поглед према стаклу иза кога су родитељи, очигледно не чувши ништа, међусобно ћаскали. То радници поправљају кров, помислио је Дејвид.

Експлозија гасовода? Земљотрес? Судар?

Истог часа разлегла се заглушујућа грмљавина. „Напоље из воде!", повикао је Дејвид деци, „Брзо напоље!", док му је кроз главу пролазило: Експлозија гасовода? Земљотрес? Судар авиона?

„Излазите!", драо се покушавајући да надјача буку. Ваздух се пунио прашином и памучним чупама материјала за изолацију крова, осветљење је почело да жмирка и комадићи таванице падали су у воду.

Дејвид се скаменио када је видео како се кров, тачно изнад њихових глава, савија између носача. „Господе, кров се руши!", помислио је док је гурао децу према ивици базена покушавајући да их броји да му неко од њих не би промакло.

Вода као да је прокључала када су у њу почели да пљускају већи комади бетона. Дејвид је заборавио на пребројавање. Видео је само преплашена дечија лица. „Брзо напоље из воде и бежите одавде!", викао им је.

Дворана се замрачила од катрана, шљунка и гара који су је засули с горњег дела крова. Слој крупног песка и мазива плутао је по површини базена. Дејвид је посртао по води покушавајући да децу изведе на сигурно.

А на крову се правила све већа неправилна рупа из које су штрчале шипке арматуре и кроз коју се видело небо без облачка. Деца су плакала и споро се примицала ивици базена. Малог Рајана није било међу њима.

Дејвид га је угледао на другој страни, усред отпадака који су пљуштали с крова, и похитао према њему. Малишан је стајао сам тачно испод најслабијег дела кровне конструкције. „Рајане, склони се!", викнуо му је али се дете, скамењено од страха, није ни помакло.

Дејвид је погледао горе и кроз вихор прашине назрео округао комад бетона, пречника око пола метра, како се љуља код

АРСЕНИК И ОЛАКШАВАЈУЋА ОКОЛНОСТ

Само што су се симпатична бакица из Њујорка Бланша Мур и њен последњи супруг Двајт Мур вратили с меденог месеца, Двајту је ужасно позлило. Права је срећа што се брзо домогао болнице где су га лекари за длаку извукли. Анализе су показале да је трован арсеником и то, изгледа, из ручице своје драге невесте. Зашто су посумњали баш на њу?

Па, надлежни су прочеprкали по њеној прошлости и видели да је посута лешевима. Бланши су напрасно помрли први вереник и први муж, а пре много година и отац и омражена маћеха. Њихови посмртни остаци су

ископани и код свих су пронађени трагови арсеника.

Бакица се нашла на суду, али је јавни тужилац нашао олакшавајућу околност. Он сматра да је Бланшина невоља била што су је мушкарци и неодољиво привлачили и што их је, истовремено, мрзела због трауме из детињства када је отац напустио мајку и њу због друге жене.

Пресуда још није позната. ■

Илустровао: Брана Јовановић

самог носача. Ако би пао, а то је било само питање тренутка, смрвио би Рајана.

Кров одједном као да је задрхтао уз снажну потмулу грмљавину. Дејвид се извио и целом дужином тела бацио према Рајану одгурнувши га само трен пре него што је бетонска громада треснула у воду тачно на место где је Рајан дотле стајао.

Громада је постранце закачила Дејвидову главу и ударила Рајанову руку. Окрвављен и борећи се за дах Дејвид је одвукао дечака до ивице базена, подигао га из воде и вратио се натраг. Заронио је испод крша да провери да неко дете није случајно остало под водом.

108 копчи за храброст

У просторији иза стакла удаљеној двадесет два и по метра од плитког краја базена родитељи у почетку нису знали шта се то дешава. Хелени Марej се учинило да је чула неку буку, као да тутњи воз. Секунду касније све мајке почеле су да вриште.

Виделе су како се кров руши и како инструктор пливања, сав крвав, извлачи једно дете из воде. Сви родитељи навалили су на врата вриштећи углас и покушавајући да разазнају где су им деца. Али, врата су била закључана.

Двадесетчетворогодишња Еленмери Џојс, директор базена, налазила се у својој канцеларији када је чула прасак као да је експлодирала бомба. Скочила је, улетела у просторију са службеним улазом за базен и онако одевена скочила у воду.

У плитком делу базена угледала је тешко озлеђеног Дејвида и троје мале деце. Наредила му је да изиђе и склони се а децу је, једно по једно, додала службеницима који су дојурили из канцеларије овог спортског центра.

Док су спасиоци од прашине у полумрачној базенској дворани гњурали и претраживали сваки кутак да би били потпуно сигурни да нико није остао у води, зачула се опасна шкрипа. Ослабљени бетонски кров само што се није суновратио.

Еленмери Џојс је у чуду посматрала Дејвида. Сав крвав и заносећи се, очигледно у тешком шоку, настављао је да трага по води. Најзад се попео на ивицу базена и сео. Неко му је додао пешкир којим је умотао главу. Сва деца сада су се налазила напољу, далеко од сале с базеном.

Рупа у крову се ширила и најзад се, уз страховиту експлозију, цео кров срушио право у базен. Тек тада су пристигли: ватрогасци, кола хитне помоћи, полиција. Сви који су се нашли у згради спортског центра евакуисани су.

Самим чудом, пре свега захваљујући Дејвиду и Еленмери, нико није страдао. Трогодишњи Антони Пулос и његова вршњакиња Трејси Блазенхајм задобили су лакше повреде главе а Рајану Валентеу сломљена је рука коју је закачио округли бетонски блок.

Дејвид је одвезен у болницу у критичном стању. Из отворене дубоке ране на глави дугачке тридесет центиметара истекло му је много крви. Оперисали су га читава два сата. Лекари су из ране извадили комадиће бетона и прљавштину и затворили рану са сто осам копчи.

Вест о подвигу Дејвида Бортолотоа и Еленмери Џојс нашла се већ сутрадан на свечаности којој су присуствовали гувернер Масачусетса и градоначелник Бостона, обоје су добили сребрне медаље, највеће признање за храброст државе Масачусетс.

Б. Д.

СЛАВНИ ПЕШАК

– Веома је необично – каже амерички глумац Хени Јангмен – ако се присетимо да је Абрахам Линколн једном препешачио тридесет километара да би позајмио књигу, а сада су библиотеке затворене на дан његовог рођења. ■

И РИБЕ ИМАЈУ ДУШУ

Суд у немачком граду Диселдорфу казнио је глобом од сто педесет марака пецароша који је ловио рибе само да би на њима искаљивао своју страст за мучењем. Тужбу је поднело Друштво за заштиту животиња пошто је један његов члан сам видео риболовца како плен трпа у празну кофу коју затим затвара све док се сироте рибе не погуше у најстрашнијим мукама.

Садиста је признао кривицу. ■

S. O. S. НА СПИСКУ

Монете као што су албански лек или боцванска пула не срећу се баш често, али ускоро ће доћи и њихових пет минута. У међувремену, Међународна организација за стандардизацију, са седиштем у Женеви, објавила је списак одобрених скраћеница за новац разних земаља.

Неке су сасвим прозаичне: USD за амерички долар, GBP за британску фунту стерлинга или JPY за јапански јен. Тржиште новца живнуће уз TOP (врх) за па'ангу из Тонгана, MAD (луд) за мароканski дирхам, BOP (врста џеза) за боливијски пезо.

Илустровао: Зоран Петканић Петко

А када дође до тешких и стресних времена, најбоље је држати се уз сомалијски шилинг чија је скраћеница SOS.

„Фајненшл тајмс" ■

ПОРУЧНИК БЛУБЕРИ — ПАКЛЕНИ НАПАД

ПИШЕ: ЖАН МИШЕЛ ШАРЛИЈЕ (J.M. CHARLIER) ЦРТА: КОЛИН ВИЛСОН (COLIN WILSON)

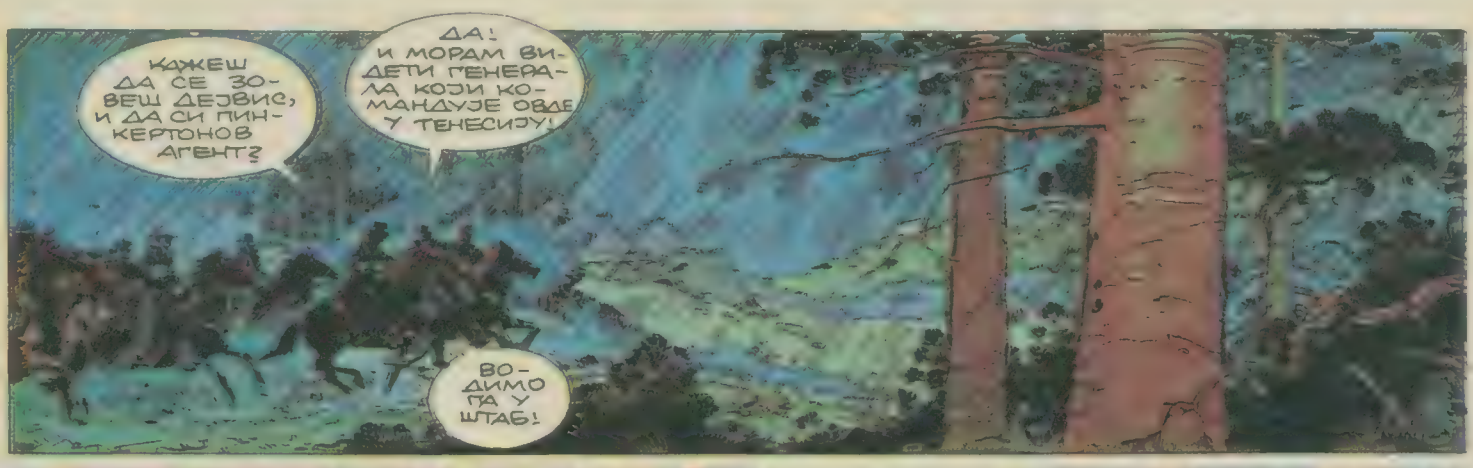
КАЖЕШ ДА СЕ ЗОВЕШ ДЕЈВИС, И ДА СИ ПИНКЕРТОНОВ АГЕНТ?
ДА! И МОРАМ ВИДЕТИ ГЕНЕРАЛА КОЈИ КОМАНДУЈЕ ОВДЕ У ТЕНЕСИЈУ!
ВОДИМО ГА У ШТАБ!

ЊИХОВ КОМАНДАНТ, ГЕНЕРАЛ ЛАНВИЛ, МОЖЕ ОТПОЧЕТИ ОФАНЗИВУ СВАКИ ЧАС!
ГОСПОДЕ!
МОЈА ВОЈСКА ЈЕ МАЛА! КОЈИ ЈЕ ОДНОС СНАГА?
ЈЕДАН ПРЕМА ДЕСЕТ, ЗА ЊИХ!
НЕ МОЖЕМО РАЧУНАТИ НА ПОЈАЧАЊЕ!

ОСТАЈЕ НАМ САМО ДА СЕ ПОУБИЈАМО! НЕМАМО НИКАКВЕ ШАНСЕ!
НА ЖАЛОСТ, НИКАКВЕ!
ИЛИ, МОЖДА... АЛИ, НЕ! ТО ЈЕ НЕОСТВАРИВО!
ИПАК, РЕЦИ ШТА МИСЛИШ!
ЗА ТАКВУ ОФАНЗИВУ, ПОБУЊЕНИЦИ СУ ПОКУПИЛИ ВЕЛИКУ КОЛИЧИНУ МУНИЦИЈЕ И БАРУТА!
?!
НАПРАВИЛИ СУ ОГРОМНО СКЛАДИШТЕ НЕГДЕ НА ПРУЗИ ИЗМЕЂУ АЛАДОМЕ И КИНГСТОНА!
НЕШВИЛ (150 км.)
ТЕНЕСИ
ГРАНИЦА
ЏОРЏИЈА
ДАЛТОН
РЕКА
РЕСЕКА
КИНГСТОН
РОМА
АЛАДОМА
ПРУГА
АТЛАНТА
ТАЈ РЕГИОН ЈЕ ЗАТВОРЕН, ОСИМ ЗА КОНВОЈЕ НОВОГ ОРУЖЈА ИЗ АТЛАНТЕ!
И ОНДА?
УНИШТЕЊЕ СКЛАДИШТА И ПРУГЕ, ОНЕМОГУЋИЋЕ ЊИХОВ НАПАД!
МАЛОБРОЈНИ СМО И ТО ИСКЉУЧУЈЕ КОНТРАОФАНЗИВУ!

САМО БРЗИМ НАПАДОМ ИМАМО НЕКУ ШАНСУ!
ЈЕДАН НАПРАМА СТО!
НИКО СЕ НЕ ВИ ЖИВ ВРАТИО! ГДЕ МИСЛИШ ДА НАЂЕМ ДОБРОВОЉЦЕ ЗА ТАКВУ АКЦИЈУ?
ОВДЕ!
!!!
ТИ, БЛУБЕРИ?! ЛУД СИ! ЧАК НЕ ЗНАМО ТАЧНО НИ ГДЕ СЕ ТО НАЛАЗИ!
СИГУРНО НА ПРУЗИ КОЈА СЛУЖИ ЗА СНАБДЕВАЊЕ!
И ТО ЈЕ ВЕРОВАТНО КАМУФЛИРАНО НА СПОРЕДНОМ КОЛОСЕКУ КОЈИ ИЗЛАЗИ НА ГЛАВНИ!
МИСЛИШ ДА БЕШ УСПЕТИ ДА ПРОДРЕШ ТАКО ДУБОКО, А ДА ТЕ НЕ ПРИМЕТЕ?
НЕЋЕМО ИЋИ НА КОЊИМА!
НЕГО, КАКО МИСЛИШ ДА СТИГНЕШ ДО ТАМО?
ВОЗОМ, СЕР! ТО ЈЕ НАЈБРЖИ НАЧИН ДА СТИГНЕМО У СКЛАДИШТЕ И ИЗНЕНАДИМО ЈУЖЊАКЕ!
ООО

ВОЗОМ? ТО ЈЕ... ТО ЈЕ...
ЛУДО, СЕР? ЗАТО И МИСЛИМ ДА ОНИ ТО НИСУ ПРЕДВИДЕЛИ!
МОРАЋЕТЕ ДА ПРОБИЈЕТЕ БОРБЕНУ ЛИНИЈУ, А И УЗБУНА ЋЕ БИТИ ДАТА ОДМАХ!
НЕ, АКО ЗАУЗМЕМО СТРАЖАРНИЦЕ! ИМАМ ПЛАН!
САЊАШ! И КОЛИКО ЉУДИ МИСЛИШ ДА УВЕДИШ ДА ИДЕ С ТОБОМ У СМРТ?
ДВАДЕСЕТАК ЋЕ БИТИ ДОВОЉНО!
У ЗАТВОРУ! СА ВАШИМ ДОПУШТАЊЕМ, НАРАВНО! И ТО МЕЂУ ОСУЂЕНИЦИМА НА СМРТ! ДАЈТЕ МИ ОДРЕШЕНЕ РУКЕ!
!!!
ЗА ИДЕМ!
НЕВЕРОВАТНО! А ГДЕ МИСЛИТЕ ДА НАЂЕТЕ ЈОШ ПРАТИЛАЦА У САМОУБИСТВО?
И ЈА!
ОБЕЋАЊЕ АМНЕСТИЈЕ ЋЕ МНОГЕ УБЕДИТИ, ОСИМ, НАРАВНО, ДЕЗЕРТЕРЕ!
КАКАВ ТИ ЈЕ ПЛАН?
ЖАО МИ ЈЕ, АЛИ ТО ЈЕ ТАЈНА ОД КОЈЕ ЗАВИСИ УСПЕХ АКЦИЈЕ!
НЕКА ТИ БУДЕ! ШТА ТИ ТРЕБА?
НАЈЈАЧА ЛОКОМОТИВА ИЗ НЕШВИЛА, ДВА ВАГОНА...
"ОРУЖЈЕ И ПЛАТФОРМА СА ТОПОМ!
УХ!
ЕВО ДОСЈЕА ОСУЂЕНИХ НА СМРТ ЧИЈЕ СУ МОЛБЕ ЗА ПОМИЛОВАЊЕ ОДБАЧЕНЕ! ОНИ СУ СПРЕМНИ НА СВЕ!
ОДЛИЧНО! ХОЋУ ЉУДЕ КОЈИ ЋЕ СВАШТА ДА УРАДЕ, ЈЕР НЕМАЈУ ШТА ДА ИЗГУБЕ!
ОКОЛНОСТИ МЕ ПРИМОРАВАЈУ ДА ПРИХВАТИМ ТВОЈУ БЛЕСАВУ ПОНУДУ!
САТ КАСНИЈЕ...
ЗДРАВО, МОМЦИ!

ВИ СТЕ СВИ ОСУЂЕНИ НА СМРТ! ЈА САМ ДОШАО ДА ВАМ ПОНУДИМ СПАС И СЛОБОДУ!
ЗВУЧИ СУВИШЕ ЛЕПО!
ШТА СЕ ТУ КРИЈЕ?
ДА ТО НИЈЕ НЕКА ЗАМКА?
НИШТА ОД ТОГА! РАДИ СЕ О ЛУДОСТИ! АКО КРЕНЕТЕ, БИЋЕМО У ИСТОМ СОСУ, А ЈА ИМАМ НАМЕРУ ДА ОСТАНЕМ ЖИВ!
О ЧЕМУ СЕ ТАЧНО РАДИ?
КАЖИ НАМ!
НЕ МОГУ! СВЕ ШТО ЋУ ВАМ РЕЋИ ТО ЈЕ ДА ТРЕБА ДА СЕ УБАЦИМО МЕЂУ НЕПРИЈАТЕЉЕ! КО ЈЕ ДОБРОВОЉАЦ?
НЕМАМ ШТА ДА ИЗГУБИМ! ИДЕМ!
И ЈА!
И ЈА!
ИДЕТЕ СВИ! ВАЖИ, АЛИ НЕК' ЗНАЈУ ОНИ КОЈИ МИСЛЕ НА ОВАЈ НАЧИН ДА ЗБРИШУ, ДА ЋУ УБИТИ СВАКОГ КО И ПОМИСЛИ НА ИЗДАЈУ!
БОЉЕ И ТО НЕГО ВЕШАЛА!
И ЈОШ НЕШТО, НЕПРИЈАТЕЉЕ НАС СВЕ ТРЕТИРАТИ КАО ШПИЈУНЕ!
СУТРАДАН, У ЗОРУ...
ЕВО ВОЗА! ОВО ЈЕ ПОСЛЕДЊИ МОДЕЛ ЛОКОМОТИВЕ!
ОБЕЗБЕЂЕНА ЈЕ И УНИФОРМА ЗА ОВЕ БИТАНГЕ!
5

ЕВО ТВОГ БОЛИДА! ИМАШ ТОП И НАПРЕД И ПОЗАДИ!
ДИВНО, СЕР! А КО ЋЕ УПРАВЉАТИ ОВИМ?
НИКО ДРУГИ НЕГО ЈА! ЗАР МИСЛИШ ДА БИХ ДАО НЕКОМ ДА ТЕРА МОЈУ ПРИНЦЕЗУ?
И ЈА, И МОЈ ПОМОЋНИК ГУС! ЗОВЕМ СЕ САМ, СИНКО!
И ВИ СТЕ ДОБРОВОЉАЦ?
БИЋЕ ГУСТО, САМ!
НЕМАЈ БРИГЕ! ЈА И МОЈА ПРИНЦЕЗА НЕ ЗНАМО ЗА ПРЕПРЕКЕ!
ПРЕДЊИ ДВО ЈЕ БЛИНДИРАН!
ОКЕЈ, САМ! УТОВАРИ ШТО ВИШЕ ВОДЕ И ДРВА!
МАЛО КАСНИЈЕ...
ПОБУЊЕНИЦИ ДОБРО ЧУВАЈУ ПРУГУ! УМАЛО НИСАМ НАСТРАДАО!
КАКО МИСЛИШ ДА ПРОБИЈЕШ ЊИХОВУ ЛИНИЈУ, А ДА НЕ ДИГНУ УЗБУНУ?
ПРИБИ ЋУ ИМ С ЛЕЂА, ИЗНЕНАДА, У ТОКУ НОЋИ!
ОНИ НЕМАЈУ ЛЕЂА, СВУДА СУ!
ПРОЋИ ЋУ... ПЛИВАЈУЋИ!
ШТА?!
РЕКА ПРОЛАЗИ КРОЗ ЊИХОВО ПОДРУЈЕ... НОЋУ ЋЕ НАС ТЕШКО ПРИМЕТИТИ!
!!!
ЗАТО ЈЕ СИГУРНО И НЕНАДГЛЕДАЈУ!
ЛУД СИ! РЕКА ЈЕ ГУНА ВИРОВА!
САМ, НОЋАС ЋЕШ ДОВЕСТИ ВОЗ ДО ПРВИХ ЛИНИЈА, А НА МОЈ ЗНАК ЋЕШ ДАТИ ПУН ГАС!

ГРЕЈСОНЕ, НАЂИ ДВАДЕСЕТОРИЦУ КОЈИ ЗНАЈУ ДА ПИВАЈУ И ДАЈ ИМ ПОЈАСЕВЕ!
СТРУЈЕ СУ ЈАКЕ, ПА ЋЕ ВАС НОСИТИ!
ПОШТО ЋЕМО ПИВАТИ НОЋУ, КАКО ЋЕМО ЗНАТИ ГДЕ ДА ИСПЛИВАМО?
ЈА И ЈОШ ЈЕДАН ЋЕМО ИЋИ ИСПРЕД ВАС И НАЋИ НАЈБОЉЕ МЕСТО...
ВЕРОВАТНО ОВДЕ, ГДЕ РЕКА ТЕЧЕ ПАРАЛЕЛНО СА ПРУГОМ!
ПОСТАВИ ЋУ КОНОПАЦ СА ОБАЛЕ ДО ОБАЛЕ! КАД СТИГНЕТЕ ДО ЊЕГА...
...ПРЕЂИТЕ НА ДРУГУ СТРАНУ! ОДАТЛЕ ЋЕМО ПЕШКЕ!
ПОЛАЗИМО УВЕЧЕ, У ДЕСЕТ! У ЗОРУ ЋЕ НАШ ВОЗ ВЕЋ БИТИ ДУБОКО НА ТЕРИТОРИЈИ КОНФЕДЕРАЦА!
КИД, ЖЕЛИМ ЛИЧНО ДА ТИ ПОЖЕЛИМ СВЕ НАЈБОЉЕ И ДА ЈОШ ЈЕДНОМ ПОТВРДИМ ДА ЋЕ БИТИ ПОМИЛОВАНИ СВИ ОНИ КОЈИ БУДУ ХРАБРИ! НАДАМ СЕ ДА ЋЕТЕ СЕ СВИ ВРАТИТИ!
ХВАЛА, СЕР! НАРЕДНИЧЕ ГРЕЈСОН, НАРЕДИ УКРЦАВАЊЕ!
ДА БИСМО ИХ ЗАВАРАЛИ, ГЕНЕРАЛ ЋЕ У ПОНОЋ СИМУЛИРАТИ НАПАД НА ДРУМУ!
ТО ВЕЧЕ, У ДЕСЕТ САТИ...

ПОРУЧНИЧЕ, НАША СУДБИНА ЈЕ У ТВОЈИМ РУКАМА!
ИМАЋУ ТО НА УМУ, СЕР!
МАЛО КАСНИЈЕ, ПРИНЦЕЗА ЈЕ КРЕНУЛА ПУНОМ ПАРОМ...
ПОСЛЕ НЕКОГ ВРЕМЕНА...
ПРВИ СИГНАЛ! ТРЕБА ДА СТАНЕМО!
СТИГЛИ СМО, СИНКО!
ТЕРМИНУС, СВИ ПУТНИЦИ НАПОЉЕ!
ТИ, ДЕЈВИСЕ, ОСТАНИ СА КАПЛАРОМ ПЕЛТОНОМ! РАНА ТИ ЈОШ НИЈЕ ЗАЦЕЛИЛА! ТО ЈЕ НАРЕЂЕЊЕ!
ПРВЕ СТРАЖАРНИЦЕ СУ НА ПОЛА МИЛЕ ОДАВДЕ! СРЕБА, НЕМА МЕСЕЧИНЕ!
ОДЛИЧНО, ГРЕЈСОНЕ! НЕК' СЕ ТВОЈИ ИСКРЦАЈУ!
МАЛО КАСНИЈЕ...
ИДЕМО ЈЕДАН ЗА ДРУГИМ, У ПОТПУНОЈ ТИШИНИ! НАРЕДНИК ЋЕ ИЋИ ПОСЛЕДЊИ И МОЖЕ ДА СРЕДИ СВАКОГ КО ПОКУША ДА КЛИКНЕ!
ПРЕ СВЕГА, ТРЕБА ДА НАЦРТАМО ЛИЦА И ПУШЧАНЕ ЦЕВИ, ДА БИ СПРЕЧИЛИ ОДСЈАЈ!
МАЛА КОЛОНА КРЕНУЛА ЈЕ НА СВОЈ ПОХОД...

ПОСЛЕ ПОЛА САТА ХОДА...
ОХ!
УФ! РЕКА! ЈОШ ЈЕДАН КОРАК, И УПАО БИХ У ЊУ!
ЕВО ПЛИВАЧА ПРВЕ КЛАСЕ, СТИВ ГАРЕТА!
ИДЕМО, СТИВЕ! ОСТАЛИ КРЕЋУ ЗА ДЕСЕТ МИНУТА!
ВЕЖИТЕ СЕ ЈЕДАН ЗА ДРУГОГ, ДА БИСТЕ ОСТАЛИ ГРУПИСАНИ!
ЗА НЕКОЛИКО МИНУТА, БЛУБЕРИ И ГАРЕТ СУ НЕСТАЛИ У ТАМИ...
ОВИМ ТЕМПОМ БЕМО ТРИ МИЉЕ ПРЕЋИ ЗА МАЊЕ ОД ПОЛА САТА...
УСКОРО, ПУСТИЛИ СУ СЕ НИЗ РЕКУ ПУНУ ВИРОВА...
ИАКО ИМА СТРАЖЕ НА ОБАЛИ, НЕ МОГУ НАС НИ ВИДЕТИ НИ ЧУТИ!
УФ! ЗАШЛИ СМО ДУБОКО У НЕПРИЈАТЕЉСКУ ТЕРИТОРИЈУ!
ОБАЛА ЈЕ НИСКА, А ТОК МИРНИЈИ. ДОБРО МЕСТО ЗА ИСКРЦАВАЊЕ...
МАЛО КАСНИЈЕ...
ЗАВЕЖИ КОНОПАЦ ЗА ДРВО! ЈА ЋУ ДРУГИ КРАЈ ВЕЗАТИ НА ОНОЈ СТРАНИ!
ЗАШТИЋЕНИ ТАМОМ, ДОБРОВОЉЦИ СУ ПРЕШЛИ РЕКУ И УТУТИЛИ СЕ КА ПРУЗИ...

СТИГЛИ СМО! ИМАМО ПРЕДНОСТ ОД ДВЕ МИЉЕ У ОДНОСУ НА НЕПРИЈАТЕЉА! АЛИ МОРАМО ДА ОБАВИМО ЈОШ ЈЕДАН ВАЖАН ПОСАО!
ЕКИПЕ ОД ПО ДВОЈИЦЕ ДОБРОВОЉАЦА, СУ ЈЕДНОСТАВНОМ МЕТОДОМ...
...ЛАКО УНИШТАВАЛИ ТЕЛЕГРАФСКЕ ЖИЦЕ...
КРАК!
МАЛО ПРЕ ПОНОЋИ, БЛУБЕРИ ЈЕ С ЉУДИМА СТИГАО БЛИЗУ ЈЕДИНИЦА КОЈЕ СУ ОБЕЗВЕЂИВАЛЕ ПРУГУ...
ЕВО НАШИХ МЕТА, ДИВНО ОСВЕТЉЕНИХ ЛОГОРСКОМ ВАТРОМ!
ИМА ИХ НАЈВИШЕ ПЕДЕСЕТАК: ОДАБЕРИТЕ МЕТЕ И ЧЕКАЈТЕ МОЈ ЗНАК!
ТАЧНО У ПОНОЋ, СНАЖНА ГУЊАВА И ЛАЖНИ НАПАД СЕВЕРЊАКА С ОНЕ СТРАНЕ БАРИКАДЕ, СКРЕНУЛИ СУ ПАЖЊУ ЈУЖЊАКА...

ДЕСИЛО СЕ ОНО ШТО СЕ И ОЧЕКИВАЛО...
ПУЦАЈТЕ!
ПАНИКА ЈЕ ЗАХВАТИЛА КОНФЕДЕРАЛЦЕ...
ПУЦАЈУ НАМ У ЛЕЂА!
НЕКО НАС ЈЕ ИЗДАО!
СПАСАВАЈ СЕ КО МОЖЕ!
СТАНИТЕ СВИ НА СВОЈА МЕСТА!
ТЕЛЕГРАФИШИТЕ У ШТАБ И ТРАЖИТЕ ПОЈАЧАЊЕ!
ВЕЗА ЈЕ ПРЕКИНУТА!
ЗНАЧИ, ОСТАЈЕ НАМ ЈЕДИНО ДА СЕ ПОВУЧЕМО ПРЕ НЕГО ШТО НАС ПОТПУНО ОПКОЛЕ!
ПОБУЊЕНИЦИ БЕЖЕ! ПРИДРУЖИМО СЕ НАШИМА И ОСТАВИМО МЕСТА ЗА ВОЗ!
МАЛО КАСНИЈЕ, КОД СЕВЕРЊАКА...
ЗЕЛЕНА РАКЕТА! БЛУБЕРИ ЈЕ УСПЕО!
СИГНАЛ! ИДЕМО, ГУСЕ!
ПОЖУРИМО! ЈУЖЊАЦИ СУ СИГУРНО ПОСЛАЛИ КУРИРА С ПОРУКОМ У ШТАБ! ТРЕБА ДА ГА СТИГНЕМО!
МИЊУ ДАЉЕ...
БРЗО СУ ОСЛОБОДИЛИ ПРУГУ!
СТАНИ ДА ПОКУПИМО БЛУБЕРИЈЕ И ОСТАЛЕ!
ВОЗ ЈЕ НАСТАВИО ПРЕМА ЈУГУ...
11
156

РИЗИКУЈЕМО ДА СЕ, ИДУЋИ ПРУГОМ, СУСРЕТНЕМО СА ВОЗОМ ПУНИМ КОНФЕДЕРАЦА!
У ПРАВУ СИ! ГДЕ ЈЕ СЛЕДЕЋИ ТЕЛЕГРАФ?
ДЕСЕТ МИЛА ОДАВДЕ! РАДИ САМО ЈЕДАН ЧОВЕК!
СТАНИ ТАМО!
СТИГЛИ СМО!
МАЛО КАСНИЈЕ...
ДЕЈВИСЕ, ОБАВЕСТИ ГРЕЈСОНА ДА ОПКОЛЕ БАРАКУ ЧИМ СТИГНЕМО!
ШТА ЈЕ БИЛО?
ГЛЕ! ВОЗ СЕ ЗАУСТАВИО У МОЈОЈ СТАНИЦИ!
ИЗВИНИ ШТО СМО ТЕ ПРОБУДИЛИ, СТАРИ, АЛИ ТРЕБА ХИТНО ДА ТЕЛЕГРАФИШЕШ СВИМ СТАНИЦАМА НА ОВОЈ ПРУЗИ!
ХМ...
ООХ!
НИ РЕЧ, ИНАЧЕ СИ МРТАВ!
ГА ШТА?
ТО ЈЕ СУЛУДО! У ОВО ДОБА! А НИСАМ ОБАВЕШТЕН!
12

КО СТЕ ВИ? ЧИЈИ ЈЕ ОВАЈ ВОЗ?
СУВИШЕ ПИТАШ! НА ПОСАО!
ХИТНО И ВАЖНО! НАРЕДБА ДА СЕ ОСЛОБОДИ ПРУГА, ДА БИ СА СЕВЕРА ПРОШАО ВОЗ ГЕНЕРАЛА ГРИФИТА!
!!!?
СТАВИ ДАТУМ, ЧАС И НАЗИВ СТАНИЦЕ! ДА БУ ПОТПИСАТИ!
НАДАМ СЕ ДА МУ ЈЕ ОВО ПРАВО ИМЕ! ПОВЕШЕМО ТЕ СА СОБОМ, ЗА СВАКИ СЛУЧАЈ!
МА... МАЈОР КЕМПБЕЛ!
ВИ НИСТЕ НАШИ, ЗАР НЕ?
ОВО ЋЕ ТЕ ОНЕМОГУЋИТИ ДА ПОДИГНЕШ УЗБУНУ КАД ОДЕМО!
ЕЕЋ!
НЕ БАШ! ОВДЕ СМО ЗАВРШИЛИ!
ИДЕМО, МОМЦИ! А ТИ, ЧИКО, ИДИ ЛЕЗИ! НИЈЕ ПОЖЕЉНО ИЗИГРАВАТИ ХЕРОЈА!
СНАБДЕВЕН ВОДОМ И ДРВИМА, ВОЗ ЈЕ КРЕНУО...
КАД ПРОЂЕМО КРОЗ ДАЛТОН, САЗНАЋЕМО ДА ЛИ ЈЕ ПОРУКА ОЗБИЉНО СХВАЋЕНА!
ПОЛА САТА КАСНИЈЕ...
СВЕ ФУНКЦИОНИШЕ, СИНКО! ШЕФ СТАНИЦЕ НАМ ПОКАЗУЈЕ СЛОБОДАН ПРОЛАЗ!
ТАЧНО! БИТНО ЈЕ ДА ДО ТАДА БУДЕМО ШТО ДАЉЕ ОДАВДЕ!
АЛИ, ОВО НЕЋЕ ДУГО ТРАЈАТИ! УКАПИРАЋЕ!

ШТО ДАЉЕ ОД ФРОНТА, МАЊЕ ЋЕМО СТРЕПЕТИ!
САМЕ, ЗАШТО УСПОРАВАШ?
ЗАТО ШТО ЈЕ ПРЕД НАМА ТУНЕЛ!
СТАНИ НА УЛАЗ!
ЕВО!
ОПЕТ СМО СТАЛИ!
НАРЕДНИЧЕ ГРЕЈСОН, НАПУНИ ГРЕДЕ И ШУПЉИНЕ ДИНАМИТОМ!
ОКЕЈ!
ЛЕПО ТО КАМУФЛИРАЈТЕ, ДА НИКО НЕ МОЖЕ ДА ЗАПАЗИ!
СВЕ ЈЕ ГОТОВО! БИЋЕ ПОТРЕБНО МАЊЕ ОД МИНУТЕ ДА СЕ АКТИВИРА!
ЗАБЕЛЕЖИ КОД СЕВЕ ГДЕ ЈЕ ЕКСПЛОЗИВ!
ИЗГУБИЛИ СМО СКОРО ДВАДЕСЕТ МИНУТА!
ПОСЛЕ НЕКОГ ВРЕМЕНА...
МИСЛИТЕ ЛИ ЈОШ ДА СТАЈЕТЕ?
МИНИРАЋЕМО СВА МЕСТА ГДЕ СЕ ВОЗ У ТОКУ ПЕШАЊА МОЖЕ ЗАУСТАВИТИ!
?!!?
ИДЕМО, САМЕ!
ТАКО, АКО НАША АКЦИЈА ПРОПАДНЕ, СПРЕЧИЋЕМО НАПАД ПОБУЊЕНИКА БЛОКИРАЈУЋИ ЊИХОВО СНАБДЕВАЊЕ!

ИЗГУБИЋЕМО ДРАГОЦЕНО ВРЕМЕ!
НЕМА ВЕЗЕ! НАДОКНАДИЋЕМО У ПОВРАТКУ!
МИСЛИТЕ ВОЗОМ И ДА СЕ ВРАТИТЕ? ОПТИМИСТИ СТЕ!
СА МАЛО СРЕЋЕ, НАШ ЦИЉ ЋЕМО ОСТВАРИТИ ИДУЋЕ НОЋИ!
ЈОШ И ПАНИКА ТРЕБА ДА НАМ ОЛАКШАЈУ ПОВЛАЧЕЊЕ!
ДА! У ПРАВУ СТЕ!
БУМ! БУМ! БУМ!
ТРАЖИТЕ МЕТКЕ, МОМЦИ!
ЕЈ, НАРЕДНИЧЕ, ХВАТАЈ КОНОПАЦ И ВЕЖИ ГА НЕГДЕ!
?!!?
ЗАТИМ...
СВАНУЛО ЈЕ! НЕ МОЖЕМО СЕ ЗАДРЖАВАТИ! НЕК' НАЈБОЉИ СТРЕЛЦИ ГАЂАЈУ КАБЛОВЕ!
УРАЂЕНО, ПЕЛТОНЕ!
ВИО САМ КАУБОЈ! ПОКАЗАЋУ ВАМ КАКО СЕ ШТЕДЕ МЕЦИ!
ЈУ-ХУУУ!

СЛЕДЕЋА СТАНИЦА ЈЕ РЕЗЕКА, НА ПОЛА ПУТА ДО НАШЕГ ЦИЉА!
ТУДА ПРОЛАЗИМО ПО ДАНУ!
ШТО ВИШЕ НАПРЕДУЈЕМО, ТО СУ НАШЕ ШАНСЕ ДА НАС НЕКО ПРИМЕТИ, МАЊЕ!
НЕ БУДИ ТАКО СИГУРАН, ДЕЈВИСЕ!
ДОК ОНИ ДАДУ УЗБУНУ, МИ ЋЕМО БИТИ НА ЦИЉУ!
ИМАЈУ И ДРУГИХ ТЕЛЕГРАФА ОСИМ НА ОВОЈ ПРУЗИ!
ДО НОЋИ СТИЖЕМО НА ЦИЉ!
СИГУРАН САМ ДА СУ ПОСЛАЛИ КУРИРЕ, А НЕ ДЕПЕШЕ ТЕЛЕГРАФОМ!
АКО! АЛИ МИ СМО У ВЕЛИКОЈ ПРЕДНОСТИ У ОДНОСУ НА ЊИХ!
ОВО ЈЕ РЕКА ОСТАМУЛА, А РЕЗЕКА ЈЕ ТРИ МИЉЕ ОДАВДЕ!
СТАНИ НА СРЕДИНУ, САМЕ! МИНИРАЋЕМО КРАЈЕВЕ!
ШТА?!
ЈА КОМАНДУЈЕМ, ДЕЈВИСЕ!
ВЕЋ СМО ИЗГУБИЛИ СУВИШЕ ВРЕМЕНА!
САТ КАСНИЈЕ...

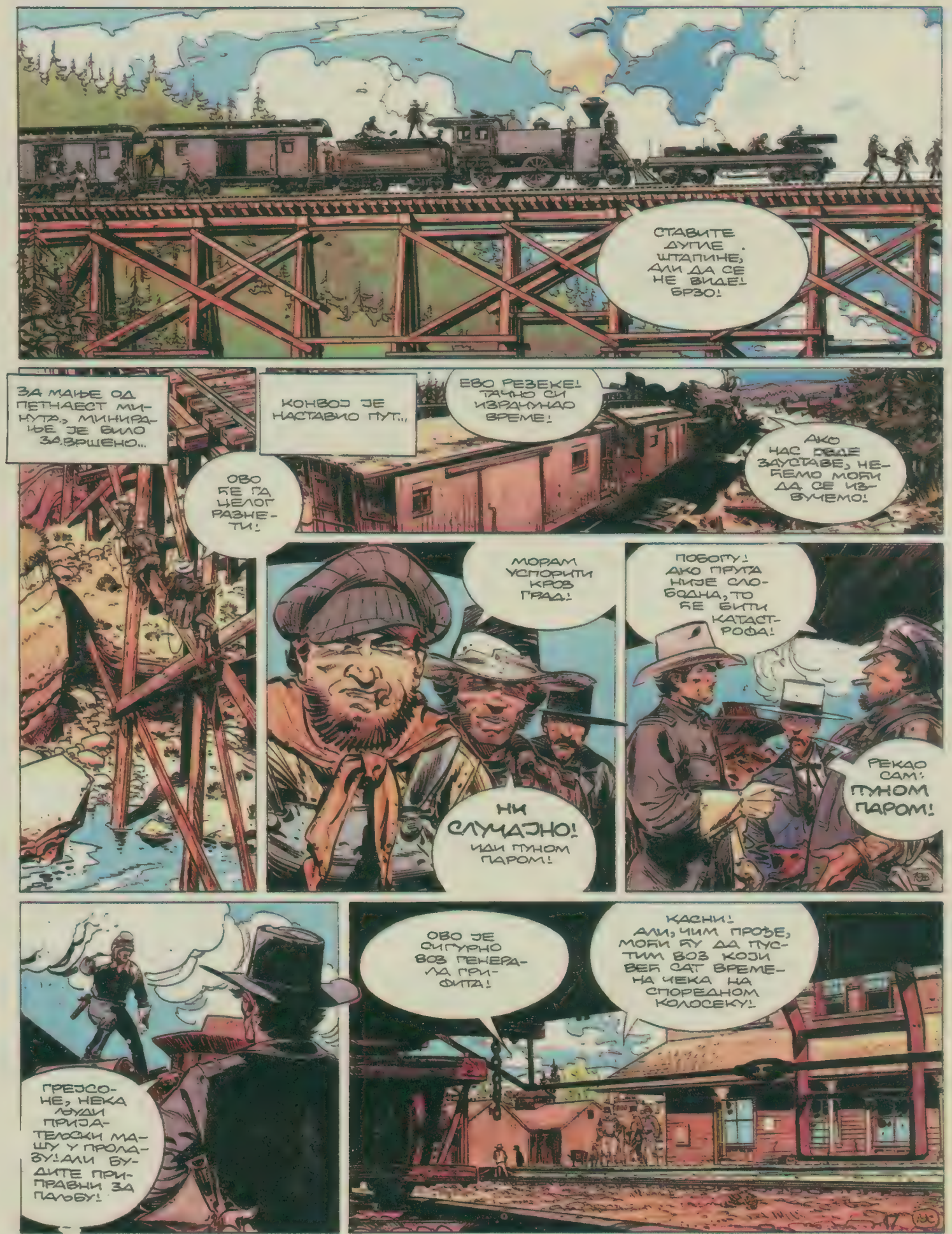
СТАВИТЕ ДУПЕ . ШТАПИНЕ, АЛИ ДА СЕ НЕ ВИДЕ! БРЗО!
ЗА МАЊЕ ОД ПЕТНАЕСТ МИНУТА, МИНИРАЊЕ ЈЕ БИЛО ЗАВРШЕНО..
КОНВОЈ ЈЕ НАСТАВИО ПУТ..
ЕВО РЕЗЕКЕ! ТАЧНО СИ ИЗРАЧУНАО ВРЕМЕ!
АКО НАС ОВДЕ ЗАУСТАВЕ, НЕЋЕМО МОЋИ ДА СЕ ИЗВУЧЕМО!
ОВО ЋЕ ГА ЦЕЛОГ РАЗНЕТИ!
МОРАМ УСПОРИТИ КРОВ ГРАД!
НИ СЛУЧАЈНО! ИДИ ПУНОМ ПАРОМ!
ПОБОГУ! АКО ПРУГА НИЈЕ СЛОБОДНА, ТО ЋЕ БИТИ КАТАСТРОФА!
РЕКАО САМ: ПУНОМ ПАРОМ!
ГРЕЈСОНЕ, НЕКА ЉУДИ ПРИЈАТЕЉСКИ МАШУ У ПРОЛАЗУ! АЛИ БУДИТЕ ПРИПРАВНИ ЗА ПАЉБУ!
ОВО ЈЕ СИГУРНО ВОЗ ГЕНЕРАЛА ГРИФИТА!
КАСНИ! АЛИ, ЧИМ ПРОЂЕ, МОЋИ ЋУ ДА ПУСТИМ ВОЗ КОЈИ ВЕЋ САТ ВРЕМЕНА ЧЕКА НА СПОРЕДНОМ КОЛОСЕКУ!

ГОСПОДЕ! МАШИНОВОЂА ЈЕ ЛУД! УБРЗАВА У СТАНИЦИ!
ПОКУШАВА ДА НАДОКНАДИ КАШЊЕЊЕ!
СКРЕНУЛИ СУ НЕКИ ВОЗ НА СПОРЕДНИ КОЛОСЕК! НИШТА НЕ СУМЊАЈУ!
ЗНАМ, ЈОШ НИЈЕ ДАТА УЗБУНА! БИО САМ У ПРАВУ!
ХЕЈ!
ИДЕТЕ У БОРБУ?
ЗДРАВО, МОМЦИ!
ВРАЋАЈТЕ СЕ! БОЈИШТЕ ВАМ ЈЕ ИЗА ЛЕЂА!
СРЕТНО!
МОРА ДА ОВАЈ ГЕНЕРАЛ ГРИФИТ ИМА ВАЖАН ЗАДАТАК ЧИМ СУ РАШЧИСТИЛИ ПУТ ЗА ЊЕГА!
ГРИФИТ! НИСАМ НИКАД ЧУО ЗА ЊЕГА! А ТИ, МОРИСОНЕ?
НИ ЈА!
УФ! И ОВО СМО ПРОШЛИ! САД СМО МИРНИ ДО КИНГСТОНА!
АХА! АЛИ ТАМО ЈЕ ВЕЛИКИ ГАРНИЗОН ВОЈСКЕ КОЈИ ЧУВА ПУТ!
У ИСТО ВРЕМЕ, ДАЛЕКО ОДАТЛЕ, НА СЕВЕРУ...
ЛОГОР ГЕНЕРАЛА БРАГСА! НАЈЗАД САМ ГА НАШАО! ПОВЕЗАН ЈЕ ТЕЛЕГРАФОМ!
СТОЈ! КО ИДЕ?
18

ТЕЛЕГРАФ? ЕНО ТАМО, У КОЛИМА!
КУРИР ЈЕ КРЕНУО КА КОЛИМА...
ХВАЛА БОГУ! МОЋИ ЋУ ДА ПОШАЉЕМ ПОРУКУ!
ТРЕБА ХИТНО ДА СЕ ОБЈАВИ ОПШТА УЗБУНА У КИНГСТОНУ!
ЧЕКАЈ! ИМАМ ПУНО ПОРУКА ПРЕ ТВОЈЕ!
А КО СИ ТИ? ТИ НИСИ ИЗ ОВОГ ШТАБА! КО ТИ ЈЕ ДОЗВОЛИО ДА ТЕЛЕГРАФИШЕШ?
ДО ЂАВОЛА!
О ТОМЕ ЋЕМО КАСНИЈЕ! ИМАШ ДЕСЕТ СЕКУНДИ ДА ИЗВРШИШ НАРЕДБУ!
!!!
ДУГО ЋЕ ПУТОВАТИ! ИДЕ ПРЕКО АТЛАНТЕ, ЈЕР НЕМАМО ДИРЕКТНУ ВЕЗУ!
ДО ВРАГА!
ПРОШЛИ СМО Д ДА НАС НИСУ ЗАУСТАВИЛИ!
ЈОШ ЋУ И ПОВЕРОВАТИ ДА ЋЕМО УСПЕТИ ДА ОБАВИМО ЗАДАТАК!
ДОК ЈЕ ТЕЛЕГРАМ ПУТОВАО...
ГЕНЕРАЛЕ, ХИТНА ПОРУКА СА ФРОНТА!
ДУГО ЈОЈ ЈЕ ТРЕБАЛО ДА СТИГНЕ!
УСКОРО ЋЕ РАСКРС-НИЦА!
ЈОШ УВЕК НИШТА!
У ИСТО ВРЕМЕ, У КИНГСТОНУ...
19
Z18

ОВО ЈЕ НЕВЕРОВАТНО! ВОЗ ПУН САБОТЕРА ЈУРИ ПРЕМА НАМА!
НАРЕДНИЧЕ, ЈЕСИ ЛИ СИГУРАН ДА ЈЕ ОВО ТАЧНО?
ПРОВЕРИО САМ!
ТРЕБА ОДМАХ ЗАУСТАВИТИ ТАЈ ПРОКЛЕТИ ВОЗ! АЛИ ГДЕ? НЕ ЗНАМ ГДЕ СЕ НАЛАЗИ!
СКОРО ЋЕ НОЋ!
МАЈОРЕ О БРАЈЕН! УЗМИТЕ ВОЗ И ДВА ВОДА, НАОРУЖАЈТЕ СЕ ТОПОМ И КРЕНИТЕ УСУРЕТ ТИМ БАНДИТИМА!
НИШТА НЕ БРИНИТЕ! ЗАУСТАВИЋУ ИХ!
НЕ МОГУ ГА ПРОМАШИТИ! САМО ЈЕ ЈЕДАН КОЛОСЕК!
У МЕЂУВРЕМЕНУ...
ОХ! ДЕЈВИСЕ, ГЛЕДАЈ! САМЕ, ЗАУСТАВИ ВОЗ!
СКРЕТНИЦА! ДА ЛИ ОНАЈ ПУТ ДЕСНО ВОДИ КРОЗ ШУМУ КА СКЛАДИШТУ!?
НЕ БИХ РЕКАО, СИНКО!
ШКРИИИП!
ТА ПРУГА ЈЕ НАПУШТЕНА! ЊОМЕ СЕ ПРЕВОЗИО УГАЉ ИЗ РУДНИКА КОЈИ ЈЕ ТУ БЛИЗУ!
АКО ЈЕ ТУ СКЛАДИШТЕ, ОНДА ЈЕ СВЕ ПУНО ВОЈСКЕ!
САМ ЈЕ У ПРАВУ! ШИНЕ СУ ЗАРЂАЛЕ! ОВУДА СКОРО НИЈЕ ПРОШАО НИКАКАВ ВОЗ!

МЕЂУТИМ, ВОЗ КРЦАТ ВОЈСКОМ, КРЕНУО ЈЕ ИЗ КИНГСТОНА...
НЕМА ОПАСНОСТИ, МАЈОРЕ!
НЕ ВОЗИ БРЗО! У МРАКУ БИСМО СЕ МОГЛИ СУДАРИТИ СА ТИМ ДРУГИМ ВОЗОМ!
ПРИМЕТИЋЕМО ИХ НА ВРЕМЕ!
ВАРНИЦЕ ОД ПЛАМЕНА СЕ ВИДЕ ИЗДАЛЕКА!
ПОРУМНИЧЕ, ОТВОРИТЕ ЧЕТВОРЕ ОЧИ!
МЕЂУТИМ...
ТАЧНО! КРЕНИ, САМЕ!
ПОРУЧНИЧЕ, КРЕНИМО! ГУБИМО ДРАГОЦЕНО ВРЕМЕ!
НЕМАМО ВИШЕ ДРВА! ИСКОРИСТИМО МРАК, ШУМА ЈЕ БЛИЗУ!
КИНГСТОН ЈЕ НА ПОЛА САТА ОДАВДЕ! БРЗО ЋЕМО ТО ОБАВИТИ!
ОКЕЈ!
И БОЉЕ ЈЕ ДА КРОЗ КИНГСТОН ПРОЂЕМО ШТО КАСНИЈЕ, КАД ГАРНИЗОН УГЛАВНОМ СПАВА!
ХМ...
СВИ СТЕ ПОЛУДЕЛИ! ОВДЕ МОЖЕ ДА НАС ВИДИ СВАКА ПАТРОЛА!
НИЈЕ ТАЧНО, ДЕЈВИСЕ! ШУМА НАМ ПРУЖА ОДЛИЧАН ЗАКЛОН! НЕЋЕ НАС ВИДЕТИ!
ПРЕЈСОНЕ, ОЧИСТИ ШИНЕ И ПОДМАЖИ СКРЕТНИЦУ!
ШТА ЈЕ... ОХ! УЗБУНА!
21
230

ВИДИМ ОДСЈАЈ! ДОЛАЗИ НЕКИ ВОЗ!
ПРОКЛЕТСТВО! СВИ НА ПОСАО!
УЗБУНА У КИНГСТОНУ ЈЕ ДАТА!
БЕЗ СУМЊЕ! СРЕЋОМ, ДАЛЕКО СУ И СПОРО НАПРЕДУЈУ!
НЕКОЛИКО МИЛА ОДАТЛЕ, ЈУЖЊАЧКИ ВОЗ ЈЕ ЗАИСТА СПОРО НАПРЕДОВАО...
ОТКАКО СМО УТАСИЛИ ФЕЊЕР, ИДЕМО СПОРИЈЕ!
СА ЊИМ СМО БИЛИ СУВИШЕ УОЧЉИВИ!
МНОГО ЈЕ МРАЧНО! НЕМА НИ МЕСЕЧИНЕ!
МЕЂУТИМ...
ПОРУЧНИЧЕ! СКРЕТНИЦА ЈЕ ДЕБЛОКИРАНА!
ОДЛИЧНО! САМЕ, ЗАВУЦИ СЕ ШТО ДУБЉЕ У ШУМУ И МАСКИРАЈ ОЦАК ЛОКОМОТИВЕ!
БРЗО, ПРИБЛИЖАВАЈУ СЕ!
ГРЕЈСОНЕ, ЧИМ САМ ПРОЂЕ, ВРАТИТЕ СКРЕТНИЦУ КАКО ЈЕ БИЛА, А ШИНЕ ЗАСПИТЕ ЗЕМЉОМ И ГРАЊЕМ!
УСКОРО...
СВЕ ЈЕ ОНАКО КАКО ЈЕ И БИЛО!
22

КРАЈ У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

ЗАНИМЉИВА МЕТЕОРОЛОГИЈА

КАКАВ ЈЕ ТО ХРВАТСКИ ВЕТАР?

Тако се назива хладни зимски југоисточни ветар који у Бечу дува из Хрватске и често је праћен маглом. Појављује се при кретању циклона над северним делом Јадранског мора. На немачком се зове Kroatenwind.

Постоји и руски, мађарски, фински, феничански и сиријски ветар. Руски лети дува са југа на северу европског дела СССР-а и као западни ветар у Сибиру. Тако се зове и северни североисточни или источни ветар у Румунији који је познат и под називом „кривец". Феничански ветар (од грчког „phoenikias anemos"– ветар који дува из Феникије) из правца исток-југоисток на подручју Грчке. Северозападни ветар у Паланги (Литванија) је фински. Мађарски ветар (на немачком Ungarischer Wind) је топли и суви источни ветар у источној Аустрији који дува са мађарских степа а за разлику од хладног (углавном североисточног) ветра. Под сиријским се подразумевају два ветра и то дроми (од грчког дроми – олујни ветар) на истоку Средоземног мора и самиел (турски samiyel– сиријски ветар) који дува у Турској из сиријских пустиња.

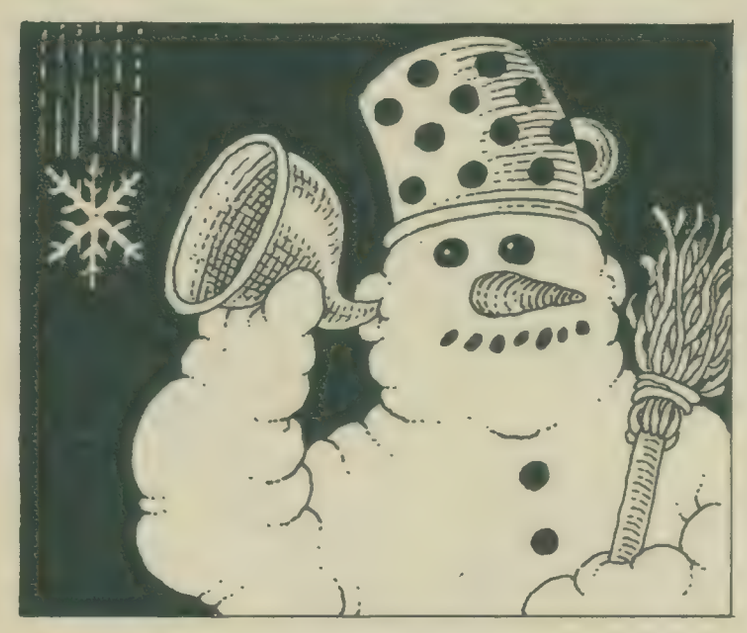

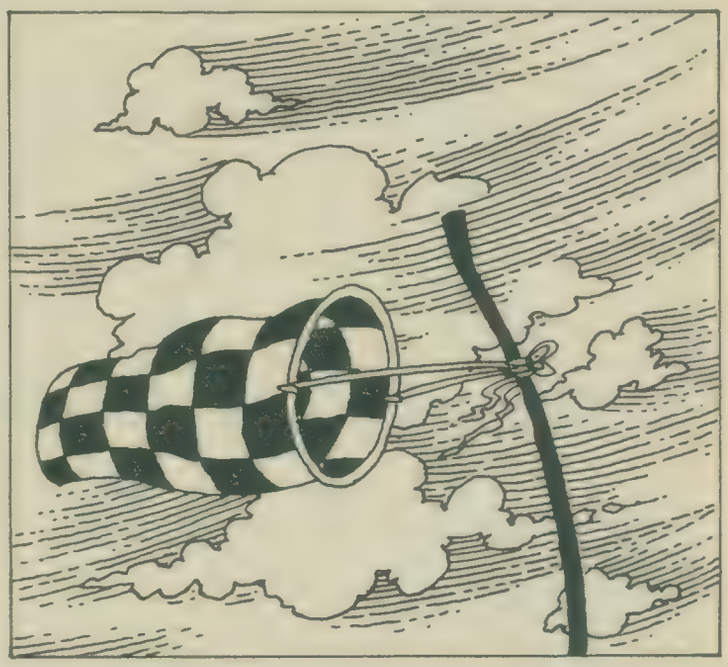

ТИШИНА ПОСЛЕ СНЕГА

Кад падне снег, на улицама и путевима је мање аутомобила и људи, али тишина која је наступила не може да се објасни само тиме. Шта се, заправо, дешава?

Између пахуљица тек палог снега постоје мале шупљине захваљујући којима он упија звук, исто као и упијајући материјал у савременим службеним просторијама. Што снег дуже лежи на земљи, повећава му се густина, односно смањује запремина, а тиме и шупљине у њему и тако слаби упијање звука.

Свеж снег не смањује радијус чујности, вероватно упија углавном више тонове због чега градски звуци постају муклији.

БУДИТЕ ШЕРЛОК ХОЛМС

ПОСЛЕДЊИ РУЧАК

Шерифову помоћницу Лили Ланг позвао је телефоном Арнолд Бин жалећи се да је његова жена покушала да га убоде ножем и захтевајући да је ухапсе. Имао је подеротину на кошуљи и изјавио да је начињена њеним ножем.

– Међу нама је дошло до мале свађе – објашњавао је – након чега је она бацила тањир на мене и напала ме кухињским ножем. Срећом, успео сам да се одбраним и она је побегла из куће, али се плашим шта ће учинити кад се врати.

Лили је прегледала нож и место догађаја, а онда села и одлучила да чека.

Шта ће она учинити кад се госпођа Бин врати?

ШТА СУ ТО „КОЊСКЕ ШИРИНЕ"

Тако се назива област тишина где дувају слаби ветрови у Атлантском океану између 30 и 35° северне ширине због којих су једрењаци морали да мењају курс и да се много дуже задржавају на путу. Како су, поред осталог терета, бродови превозили и коње из Европе за Америку, дешавало се да понестане хране и воде за њих па су посаде биле принуђене да коње бацају у океан. Због тога се чак и данас ови предели између поменутих географских ширина зову „коњске ширине"(„Horse Latitudes").

КОЈИ ВЕТРОВИ РАЗДРАЖУЈУ ЉУДЕ

За врели суви ветар фен каже се да нарушава здравље људи. Појављује се готово у свим планинским земљама. У САД се назива чинук. Појављује се често у Стеновитим и у планинама Сијера-Неваде у чијој се заветрини налази и чувена Долина смрти. За време фена број несрећа, злочина и самоубистава у Немачкој расте. Ствара услове за појаву суше и пожара и утиче на физичко и психичко стање људи и животиња. Код људи осетљивих на метеоролошке промене појављују се главобоља, неспокојство, несигурност и страх, изнемоглост, светлуцање у очима, шум у ушима, вртоглавица, несаница или кошмарни снови, погоршање реуматизма. Понекад се то назива „женска болест" иако се не ради о правој болести, то стање пре је резултат наглих промена услова а можда је повезано и са изменом електричних својстава ваздуха, односно са појавом вишка позитивних јона.

Топли ветар у предњем делу циклона у Средоземном басену Италијани називају широко(scirocco).У Италији је то топли и влажни јужни или југоисточни ветар, али када се спушта са планина добија особине фена. Типичан је за северну Африку и читав Средоземни басен. За широко се каже да изазива велику потиштеност, чак и лудило. На Сицилији, у Палерму, појављује се у просеку 12 пута годишње. При томе се температура ваздуха понекад повећава за 35° а релативна влажност снижава до два одсто.

У Југославији је познат таквани динарски или „динарскогорски фен" када непосредно изнад планина ваздух струји из јужног дела, најчешће са југозапада, а на Приморју дува југо (широко), топли и влажни ветар. Прелазећи преко Динарских планина губи влагу и постаје сув ветар.

Са јаким ветровима повезане су и психолошке невоље. Ако дувају дуже, многи људи постају раздражљиви, потиштени. Шумови које изазивају јаки ветрови, шкрипа кровова, лупање отворених прозора, лупкање ситних каменчића и поломљених грана о кровове и зидове зграда – све то појачава код људи неспокојство.

Илустрово: Љубомир Милојевић Љубац

ЗАЈЕДНИЧКИ

ПИТАЊА

1. *Да ли Бинова прича звучи уверљиво?*
   Да... Не...
2. *Да ли су супружници Бин били имућни?*
   Да... Не...
3. *Јесу ли се спремали да заједно ручају?*
   Да...Не...
4. *Сматрате ли да је госпођа Бин бацила тањир на свог мужа?*
   Да... Не...
5. *Где је Арнолд Бин седео? Испред телевизора... Поред стола за ручавање...*
6. *Да ли су се супружници Бин добро слагали?*
   Да... Не...
7. *Чији су отисци прстију на ножу*
   Његови... Њени...
8. *Да ли је госпођа Бин секла месо за роштиљ?*
   Да... Не...
9. *Сматрате ли да је она покушала да убоде Бина?*
   Да... Не...
10. *Шта се, по вашем мишљењу, десило и шта би Лили требало да уради?*

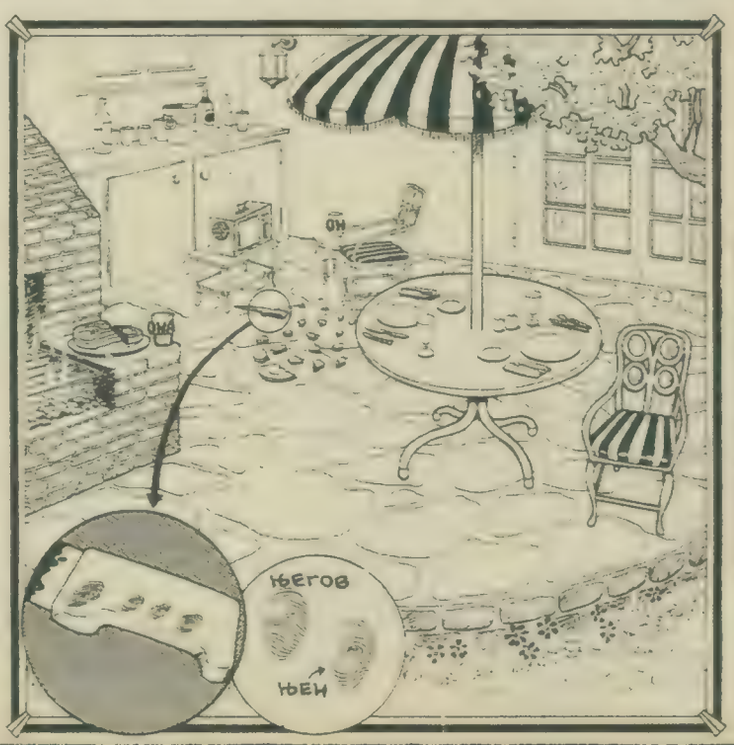

Решење на страни МАЛЕ ПОШТЕ

ВИОЛИНЕ И ЧЕЛА ИСКРИВЉЕНИХ ТЕЛА

Инструменти Кристофера Ландона изгледају као да их је нацртао Салвадор Дали, али њихов звук не заостаје за онима из Кремоне

Кристофер Ландон поносно позира са својом асиметричном виолом за коју је освојио златну медаљу.

Кристофер Ландон је имао петнаест година када је направио прву виолину. Било је то у Миркуру, месту некадашњих лоренских војвода, чувеном по чипкама и виолинама. Што је Кремона за Италију, то је Миркур за Француску, иако данас тамо ради свега неколико градитеља, а још до пре тридесетак година тим уметничким занатом бавило се и по хиљаду људи.

Прича Кристофера, који има тридесет једну годину, живи у Њујорку и спада у најцењеније градитеље данашњице, слична је животној причи сваког великог градитеља. Виолина, лепота њеног облика и звука омађијали су га и просто „зграбили" још док је био дечак: већ као десетогодишњак правио их је од шперплоче, а и учио да свира. Било је то у његовом родном Фонтенблоу.

Сада је ово чело већ чувено међу зналцима. Погледајте га пажљиво: као да је мало „побегло" у страну. Наравно, то је намерно учињено.

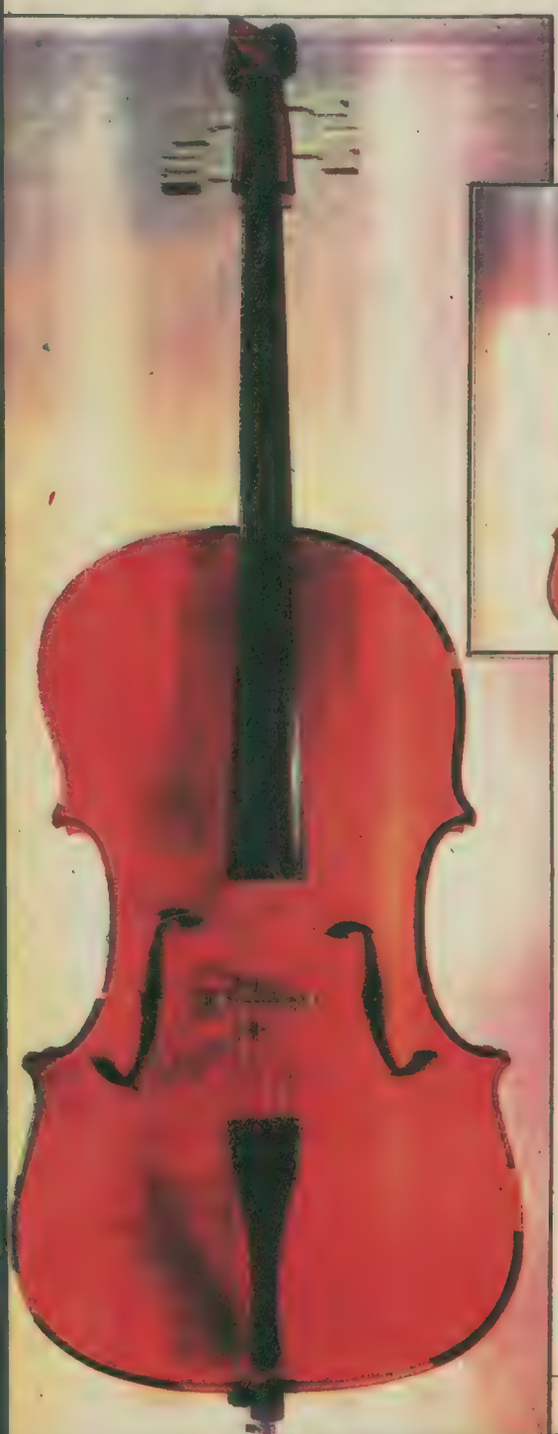

Црвено-бело-плава виолина са главом певца – галског симбола – урађена у част прославе Француске револуције. Данас је она куриозитет, али ко зна, једнога дана можда ће бити класика?

Као петнаестогодишњак Ландон је провео распуст у Миркуру и то је заувек одредило његов живот мада је завршио математичку гимназију.

Чим је довршио прву виолину, одлучио је: правиће инструменте који ће се разликовати од уобичајених. Како сам каже, није хтео да му живот прође у пуком копирању онога што су други градитељи правили минулих векова. И већ тада почео је да размишља и да скицира инструменте другачијих облика.

Разуме се, Ландон је прошао у Миркуру трогодишњу праксу код мајстора градитеља и стекао знање, али и увежбао прсте према најбољој традицији француске школе. Тако је он, попут најбољих гра-

дитеља, у стању да направи одличну копију ма ког славног оригинала Страдиварија, Гварнерија или Маћинија, али оно што њега привлачи јесте истраживање нових облика. А ту се, како каже, може много испробавати, али учинити, у ствари, веома мало

Кад челиста „полуди"

Ипак, учинио је. Једну своју асиметричну виолу послао је 1983. године на познато Каселово такмичење градитеља и освојио златну медаљу за звук. Када му је пријатељ то јавио телефоном, Ландон је мислио да га завитлава. Он сам, у ствари, веровао је да ће комисија његову „изобличену" виолу дисквалификовати.

Чело је Ландону посебно драг инструмент, а осим тога с њим може далеко најбоље да експериментише, због величине Јер, код виолине он, како каже, не може много шта да мења, пошто њене димензије морају да остану нетакнуте:

– Не можете очекивати да неко ко уложи двадесет година живота да би научио да свира виолину буде спреман да све то мења – објашњава Ландон

Али, чело пружа више могућности и он је начинио једно величанствено, искривљено и наранџасте боје, које као да је сишло са неке авангардне слике. Ерих Кори, композитор који користи електронске ефекте и, уопште, ствара модерну музику, одмах се заљубио у то чело и купио га. Кори је, иначе, у то време био запослен као челиста у симфонијском оркестру Сен Луке. Када се појавио с новим инструментом, колеге су га запањено гледале, а неки су му рекли да је луд и да ће свакако изгубити посао.

Међутим, Кори је храбро заузео своје место у оркестру. Дириговао је Леонард Бернстејн. После концерта чувени Лени га је погледао и рекао:

– То је сјајно чело.

Било је то признање за Ландона, чак и веће од оне златне медаље.

Певац на виолини

Можда највећи Ландонов успех је сада већ чувена Плава виолина. Њу је направио 1989. године у част двестоте годишњице Француске револуције, а за њујоршког виртуоза Бенџамина Хадсона. Та виолина симболизује француску тробојку тако што су јој чивије – иначе начињене од нарочито тврде пластике – прожете црвеним и белим „тачкама", док је тело виолине плаво. Такав је и врат који се завршава главом (галског) певца!

Хадсон је на тој виолини извео реситал у Гугенхајмовом музеју. Био је то огроман успех за обојицу – виолинисту и градитеља. Од тада људи опседају Ландона тражећи копије Плаве виолине

Ландон овако размишља:

– Тешко је бити сликар после Пикаса, па ипак, сликарство се непрекидно развија, а код виолина ништа се после Страдиварија и Гварнерија није променило.

Изгледа да је он за сада једини градитељ који се усуђује да после триста година ствара неке нове облике. Ипак, треба рећи и то да је Кристофер Ландон управо сјајан познавалац старих инструмената и да су његове копије изванредне. И веома скупе, уосталом, од тога живи. А да ли је постао зачетник нове школе, то ће знати тек неке далеке, будуће генерације.

М. К.

ПОДМЕТАЧИ ЗА СНОВЕ

ДРВЕНИ И КАМЕНИ ЈАСТУЦИ

Овакве сасвим једноставне, готово стилизоване подметаче користили су мисионари на Далеком истоку

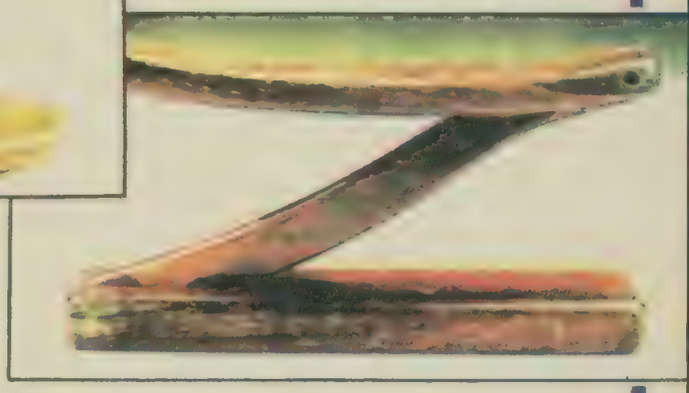

Украшени подметачи из Заира са фигуром претка-заштитника

Читаве цивилизације и разни народи проживели су своје доба не помишљајући да су могли да се одморе и на нечем... меком

Управо се тако и зову подметачи за снове То нису комади намештаја него нешто много значајније: део и тековина тако великих цивилизација какве су биле египатска и кинеска, као и оне нама мање познате из дубина црне Африке и са острва Океаније. Значи, користио их је силан свет, кроз генерације и миленијуме.

За нас, навикнуте да се одмарамо на дивним, меким јастуцима (при том је неважно што су негде претежно четвртасти а другде округли), потпуно је непојмљиво да су постоља, каткада висока и добрих двадесетак центиметара, могла икоме да приуште сан. Па ипак је тако. Оно што је нама већ на први поглед неудобно поменутим народима пружало је двоструку корист: да очувају фризуру и одморе тело и душу!

Стари Египћани понекад су и своје мртве сахрањивали наслоњене на постоља „за под главу". Живи су, разуме се, спавали на њима јер, по старим веровањима, и мртав и уснуо човек пружа најмање отпора „сумњивим" силама из земље. Уз то, за старе народе сан и јава нису били баш строго одељени: и сан се „стварно" догађао, сматрали су.

Зато је улога постоља била и та да одвоји главу спавача од утицаја из унутрашњости земље. То је и разлог што су ова узглавља често била обликована на фантастичне начине, баш као да су изашла из нечијих снова! На њима су представљане животиње, а и духови предака у облику чудесних бића и веровало се да они доносе добробит. Уједно се веровало да човеку који спава баш постоља омогућују да кроз сан „разговара" и „прима поруке" од њих на магијски начин.

Своју реч казала је и наука – она западна. Етнолози сматрају да притисак који потиљак трпи од тврдог постоља има физиолошко дејство, тако што изазива и подстиче снове. Зна се колики су значај стари народи придавали сновима, па су на тај начин постоља одиграла, у ствари, крупну улогу у цивилизацији. Уосталом, сновима и данас многи људи придају не мали значај, њих тумачи и наука путем анализе, а и разне врачаре! Само што је сањања много мање откако је јастук на свим меридијанима однео победу над постољима. Јер, на њему се много боље спава и – мање сања

М. К.

ХИТ ХИТ ХИТ

ТАЈНИ КЛУБ

Пол Макартни је најавио серију тајних концерата у малим енглеским клубовима. Реч је о типичној страсти великих звезда које воле изненада да се појаве у неком мало познатом клубу и запрепасте случајно окупљену публику. Такви потези до сада су били особени за Ролингстонсе, Дејвида Боувија, Роберта Планта и Џимија Пејџа из бивших „Лед Цепелина". Макартни намерава да наступи са својом новом групом, а процурела је вест да ће то највероватније бити у клубу „Марки" или клубу „100" али датум нико не зна. У исто време Макартни припрема концерт у чувеном ливерпулском „Каверн" клубу из кога су „Битлси" својевремено кренули у свет. Тај клуб је пре неколико година демолиран, а нови је недавно отворен тачно преко пута места где је својевремено био стари.

ПЛОЧА ЈЕ РОЂЕНА

Три године после објављивања албума „Nothing Like The Sun" Стинг се упустио у припремање нове плоче. Овог пута повукао се у италијански град Пизу где ради са изузетним сарадницима. Бубњеве свира Ману Каче, саксофон Бренфорд Марсалис, клавијатуре Дејвид Сеншус (био је у групи Питера Гебриела и „E.-Steet Bandu"), гитару Денијел Милер (радио је са Филом Колинсом) док је копродуцент Хју Падхам који је 1982. године продуцирао плочу групе „Полис" – „Ghost In The Machine". Плоча треба да се појави у фебруару. Између две плоче Стинг је био заузет бројним добротворним акцијама од којих се посебно издваја његова борба за заштиту шума у Јужној Америци. Један од ударних слогана те акције био је „Мислите на своју децу и какву им планету остављате". Позивање на децу не треба да чуди јер је Стинг недавно поново постао отац, и то по пети пут. И тако сада има више деце него соло плоча.

СЕКС, ЛАЖИ И АУТОБИОГРАФИЈЕ

● **Стиви Никс и Кристина Макви објавиле су да напуштају групу „Флитвуд Мек" чим се заврши њихова велика америчка турнеја. Стиви је у групи већ пуних 20 година, док Кристина (на слици са Миком Флитвудом) има нешто краћи стаж – 16 година. Обе поричу да одлазе из групе због врло приватних вести које су се појавиле у недавно објављеној аутобиографији Мика Флитвуда. Он у књизи тврди да је током дугогодишњег заједничког рада удовољавао неким врло чудним захтевима госпођице Никс.**

– Књига уопште није утицала на њихову одлуку – тврди менаџер групе. – Оне одлазе, али пријатељство са свим члановима групе остаје непомућено.

Најновије вести демантују део приче, наиме, Стиви Никс се предомислила и одлучила да остане у групи.

„PET SHOP BOYS"

ИДЕАЛАН ПОП ЗВУК

„Pet Shop Boys" су објавили нову плочу „Behavior" која представља логичан наставак њихове претходне „Actually" са којом су широм света постигли огромну популарност. Нема сумње да ће место задржати и новом плочом, поготову што су одлучили да у свој израз унесу неке промене. О каквим новинама је реч, говори Нил Тенант.

– Претходна плоча била је нешто као „Sgt. Pepper" диско музике. Била је то наша проба колико далеко може да се оде у стварању музике за игру. Јер, супротно општем мишљењу, музика за игру није ограничена форма. С њом све може да се учини па смо са новом плочом отишли још даље у том правцу. Из наше музике избацили смо помпезност и она је сада достигла зрелост, што је прилично грозна реч, али заиста је тако. Ишли смо на то да добијемо више електронског звука програмирањем мелодија које су одсвирали прави инструменти. Људима је већ досадило семпловање и зато смо га избегли. Видео сам у новинама да су чланови групе „Candy Flip" изјавили: „Идеална поп музика је мртва!" Напротив, мислим да се идеална поп музика тек враћа. Људи желе да чују песме, а ми смо им то одувек нудили. „Pet Shop Boys" и даље се залажу за идеалан поп звук.

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

„Када сам ушла у музички посао, стварно сам била зелена. У дискографској компанији за коју смо потписали уговор понудили су нам по 300 фунти унапред, а ја сам одбила објаснивши да се не бавим музиком због новца. Дејв Стјуарт ме је одмах згазио испод стола. Међутим, ја ни данас нисам у овом послу због новца, још сам наивна и то ми уопште не смета.

Ени Ленокс („Eurythmics")

МУЗИЧКА ПОШТА

Здраво,
Где код нас може да се купи књига „Ноћи Сан Франциска" коју су написали Џин Скалати и Дејвин Сиј а превели је Сарита Матијевић и добар познавалац америчке контракултуре прошлих и ових времена Владимир Копицл?

Биљана из Шапца

Ово дело је објавила Књижевна заједница Новог Сада, њихова адреса је Трг слободе 4/II, Нови Сад. Ако ове књиге нема у књижарама, обрати се издавачу.

Драги Забавниче,
Напиши ми дискографију групе „Depeche Mode" и нешто више о њима.

Тијана из Ужица

Групу су 1981. године, у месту Басилдон, основали Ендрју Флечер, Мартин Гор и Винс Кларк. Убрзо су одустали од гитара и постали електроничарски састав. Винс Кларк их је убрзо напустио да би оформио дуо „Yazoo" са Елисон Моје. Дискографија: „Speak And Spell" (1981), „A Broken Frame" (1982), „Construction Time Again" (1983), „Some Great Reward" (1984), „The Singles 81–85", (1985), „Music For The Mases" (1987), „101 Live Double" (1989), „Violator" (1990). Њихове плоче објављиване су код нас, а у продавницама тренутно могу да се нађу само последња два албума.

Ћао, Забавниче!
Да ли Дејвид Боуви игра у филму „Дик Трејси"?

Соња из Пала

Дејвид Боуви се не појављује у овом филму.

НАУЧНА ФАНТАСТИКА

Уређује
др Зоран Живковић

Х. Б. Хики

ХИЛДА

– Ммммм – ускликну гђа Вилијемс. – Пољуби ме још једном

– Ммммм – узврати Роџер и још једном је пољуби.

Глупава жена, помисли он Довољно стара да би му могла бити мајка. Али, богата. Од гђе Вилијемс могло би се доста измусти.

Налазили су се на балкону испред Роџерове спаваће собе. На ноћном небу ракете су исписивале огњене трагове на свом путу ка Месецу и Марсу. Госпођа Вилијемс чврсто се приви уз његова снажна, препланула прса

– Тако си снажан, Роџере Кад ме тако стегнеш, просто ме заболи!

– То је од жудње за тобом – одврати Роџер и стеже је још јаче

Од ње може да се измами готово све: од скупоценог накита до новца који треба уложити у комад у коме би он био главна звезда. Већ је десетак жена дало паре за сличну ствар, али једини текст који је Роџер био у стању да упамти односио се на љубавни флерт са старијим госпођама.

– Боли ме – прошапта гђа Вилијемс једва дошавши до даха

– Шта ћу, не могу да одолим – одговори Роџер.

Врата се с треском отворише и унутра јурну човек средњих година, с уочљивим трбухом. Био је на челу Тропланетарне рударске компаније с приходом од преко десет милиона долара

У питању је био господин Вилијемс.

– Ти, твору један! – дрекну он. – Ти, прљави крадљивче жена... – замахну револвером према Роџеру.

– Џејмсе! – крикну гђа Вилијемс.

– Хилда! – избезумљено је викнуо Роџер.

Нешто велико и блиставо, с рукама од хромираног челика и телом од неке легуре, улетело је у собу попут олује. Пошто је одузело револвер господину Вилијемсу, смотало је и њега самог и ставило га испод мишке. А онда је дохватило и гђу Вилијемс која је полетела у помоћ свом супругу, те и њу смота испод друге мишке. Обоје изнесе из стана и тренутак касније врата се залупише за њима.

– Направићу вам кафу – огласи се Хилда металним гласом – и неколико шведских ћуфти.

– До ђавола! – опсова Роџер и театрално махну руком. – А таман сам је био упецао!

– Остаћемо без хране – примети Хилда.

– Ко је, уопште, било шта рекао о томе? – упита је он.

Хилда се лагано одгега до кухиње, а онда му добаци преко рамена: „Данас је долазио газда да наплати кирију."

Роџер опсова све кућевласнике на свету, а посебно свог.

– И, шта си му рекла?

– Да нисте код куће.

Хилда застаде посматрајући Роџера својим блиставим пластичним очима

– Хилда – обрати јој се он – остали смо без пребијене паре!

– Пребијене паре – понови она. Ту песму слушала је и раније.

– Заиста ми је тешко, Хилда, да то тражим од тебе... Али, знам једну фабрику која унајмљује слободне роботе и...

– Фабрику?

– Да... Искрено Хилда, само за неко време. Знам да су ти потребни нови реостати и да ти већ годину дана нисмо проверавали притисак.... – Он је потапша по рамену. – Реци да пристајеш!

– Прихватићу тај посао – закључи Хилда. – А сад ћу направити шведске ћуфте. И она лагано одтрупка у кухињу.

Роџер није смео ни да помисли шта би с њим било без Хилде. Мрзео је и саму помисао на то. Такву као што је она више нисте могли добити, ни љубављу ни новцем.

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

Била је, неоспорно, женски робот, нешто мања него најновији универзални типови, али са веома добрим домаћичким програмима – способна куварица, сјајна праља и, поврх свега, имала је типичну женску особину: да памти и најситније глупости.

Хилду је направила нека шведска фирма наменивши је свом председнику, а Роџеру ју је касније поклонила председникова удовица. Није се најбоље сећао шта се потом догодило са председниковом удовицом. Можда је и испунила своју претњу да ће извршити самоубиство.

Постоји и једна добра ствар у вези с Хилдом, помисли Роџер: никад не би извршила самоубиство. И, без обзира на то колико би је пута злоупотребио, никада му није припретила да ће му узвратити равном мером. Једино осећање које је неки робот могао да има била је слепа оданост власнику

– Још мало кафе, Хилда – затражи Роџер гутајући остатак последње ћуфте. Сада се већ осећао много боље. – И испеглај ми панталоне. Излазим.

Било је то неуспело вече. Једина жена која је на нешто личила била је у пратњи свог супруга који ју је све време држао на оку. Осим тога, сећање на катастрофу са Вилијемсовима учинило је да попије неколико чашица више. Вратио се кући са страшном главобољом.

Хилда је већ поставила сто за доручак.

– Јављала се нека жена.

– Име?

– Алиса – одговори Хилда.

– До ђавола! – прогунђа нерасположено. Алиси Картер било је тек осамнаест година и још годинама неће имати ни долар свог новца Поред тога, те младе било је тако лако „обрадити" да у томе није налазио никакво задовољство

– Цмиздрила је – напомену Хилда

– Па, то увек чине

Одгризао је комадић тоста припремљеног тачно по његовом укусу и дохватио новине које му је Хилда ставила поред тањира

– Охо-хо! – узвикну он

Господин и госпођа Вилијемс доживели су несрећу. До хеликоптерског контролног торња допрли су одломци сваће брачног пара. Господин Вилијемс је заборавио да укључи механизам за аутоматско навођење. Стање ће Вилијемс било је прилично озбиљно. – Штета што обоје нису заглавили – промрмља Роџер

Односно, права је штета била што господин Вилијемс није заглавио. Имајући у виду уобичајена детињаста понашања изневерених супруга, било је готово сигурно да ће господин Вилијемс за несрећу окривити Роџера. А са својих десет милиона долара могао је, заиста, да човеку загорча живот

– Хилда – позвао је Роџер – мислим да ћемо скокнути до Париза... И ти би радо пошла, зар не?

– Париз – понови Хилда. И ту је песму већ чула.

Док је Хилда ужурбано паковала ствари, Роџер је стајао и замишљено гледао кроз прозор. Понекад му се чинило да, колико год да се човек труди, срећа као да га намерно заобилази...

– Спаковано – обавестила га је Хилда улазећи у дневну собу.

Роџер је седео на софи, лица загњуреног у шаке Хилда га погледа. – Спаковано – понови она

– Само мало – одговори Роџер. – Имам страховиту главобољу

– Донећу вам пилуле

Она одтрупка до купатила и врати се носећи пилуле против главобоље и чашу воде

– Направићу још мало кафе – рече она

Напросто је величанствено, помисли Роџер, како Хилда зна шта му је у ком тренутку најпотребније. Када би једном научила, никад није заборављала

Већ се осећао много боље. Он се сјури за Хилдом, дохвати је и снажно обгрли њено метално тело

– Хилда! – узвикну он – Изванредна си! Волим те из свег срца!

– То само тако кажете

– Не, заиста то мислим На часну реч!

– Пољубите ме – затражи Хилда изненада.

Било му је толико смешно да се бучно насмејао. Ипак осећао се изванредно и без оклевања спусти усне на Хилдино метално лице

– Ммммм... Пољубите ме још једном.

– Хилда! Где си, побогу, то научила?

– Слушала сам

Тако, значи, отуд му је њен захтев био познат Какав робот!

– Хилда – насмеја се Роџер – не постоји нико на свету попут тебе! – Али, смех му одједном замре пред навалом силног бола

– Хилда! Заборављаш да су ти руке од челика. Боли кад ме тако стиснеш!

– То је од жудње за тобом – одврати она металним гласом

– Хилда, боли ме!

– Шта ћу, не могу да одолим – одврати Хилда и стеже га још јаче.

Роџер клону у њено наручје. Хилда га напокон пусти и он се сручи на под Из грла је допирало крљање а из ноздрва шикну крв А онда и крклјање утихну и крв престаде да цури

Хилда оде до оставе, узе крпу и четку и уклони мрље са тепиха. Затим подиже Роџера и положи га на софу

Потом одложи крпу и четку у оставу и упути се у кухињу.

– Направићу још мало кафе – добаци му преко рамена.

В. Б.

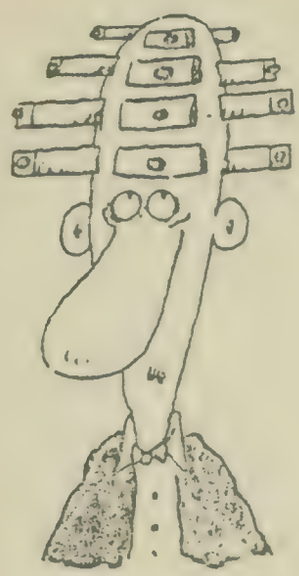

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

ДОЊИ ВЕШ У БРИФ КЕЈСУ

Кад бисте озбиљније послозне људе који сваког дана вуку на посао актенташну и враћају је кући питали шта носе у њој, добили бисте врло занимљиве одговоре.

Истраживање спроведено у Великој Британији показало је да се у „дипломатским" ташнама, поред пословних папира, нацрта и докумената (мада код 16 одсто испитаника у бриф-кејсима није било никаквих папира!), најчешће налазе следећи предмети: чешаљ, четкица за зубе са пастом, будилник, најразличитији сувенири, четка за ципеле и кључеви, а по правилу и новине, понекад старе 2–3 месеца. Деведесет и два процента „дипломата" чува у својим актенташнама доњи веш мада је анкета међу власницима показала да им те године није предстојало никакво дуже путовање.

●●●

ДВА ПУТА ВИШЕ СОКА

Немачки научници открили су нов метод за добијање сокова од воћа и поврћа који омогућава да се сачувају сви корисни састојци, јер када се сокови добијају механичким притиском губи се већи део витамина. Сада на плодове делују ферменти који кидају молекуларну везу и одвајају у „талог" све корисне састојке. Добијена органска маса раствара се у води, при чему се уз исти однос воде добија два пута више сока него раније.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

ИГРА ШИБИЦАМА

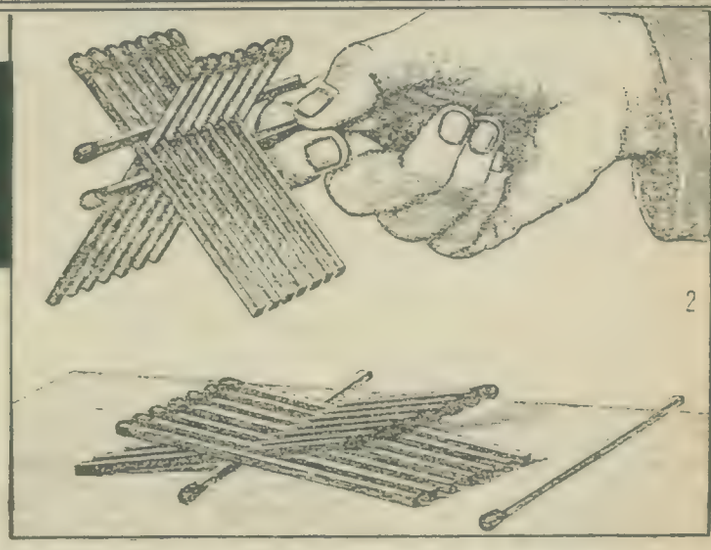

За трикове који следе потребна нам је само кутија шибица. Пажљиво ћемо расцепити једно палидрвце на крају супротном од оног на који је нанесена смеса за паљење. Друго палидрвце се заоштри и његов вршак заглави у прорез првог палидрвца, тако да чине оштар угао. Спојена палидрвца поставимо на сто и, подупремо их трећим тако да сва три стоје у положају приказаном на доњем делу илустрације број 1. Све припреме за нашу малу приредбу су обављене и нама преостаје да позовемо некога да покуша да сва три палидрвца истовремено подигне уз помоћ четвртог.

Биће много одмахивања главом и, можда, неколико неуспешних покушаја... Јер, једино решење је оно приказано на горњем делу исте илустрације: треће палидрвце мора да се постави између споја првог и другог (али с његове доње стране), и онда се све лагано подигне помоћу четвртог палидрвца.

Под претпоставком да је наша публика показала бар мало занимања, можемо наставити са својим вештинама.

Постављамо једно палидрвце на сто, а онда преко њега унакрст сложимо једнак број палидрваца (на пример, као на доњем делу илустрације број 2, седам плус седам). При том, међутим, морамо водити рачуна да сва палидрвца буду постављена главом на горе. Пошто смо то обавили, поново се обраћамо гледалишту позивом да читаву нашу конструкцију неко подигне уз помоћ једног једиког палидрвца – разуме се да она при том ни на који начин не измене облик... Врло је вероватно да задатак нико неће сматрати претерано тешким. Ипак, испоставиће се да су сви покушаји узалудни!

Уколико је вашој публици трик непознат, ваша ће се конструкција распасти сваки пут кад је неко додирне... Да, најзад, прекратимо муке посматрача, узмемо још једно палидрвце (што је било до-

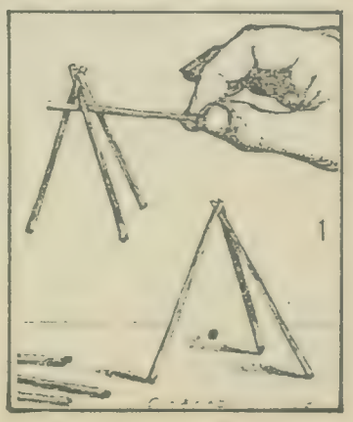

Илустровао: Добросав БОБ Живковић

ОН КАО ИЗВАНРЕДНА КУВАРИЦА

Какав ће бити мушкарац 2000. године?

Једна ирска фирма која се бави испитивањем јавног мнења поставила је ово питање представницима јачег пола (укупно 1287 анкетираних) и добила доста неочекиван одговор:

„Нежни, пуни разумевања, стрпљиви, поштени и – одличне куварице". Тако гласи прогноза готово свих учесника анкете. Понављамо – мушкараца.

●●●

УСВОЈИТЕ КИТА!

Амерички и канадски биолози који врше еколошка истраживања у Тихом океану предлажу свакоме да за малу суму новца „усвоји" кита. Наравно, кит не би дошао да станује код својих нових „родитеља", али би они зато редовно добијали њихове фотографије и обавештења о здрављу. Могли би чак и да их посећују и то без присуства научника.

Резултат необичног позива: већ је више од хиљаду људи „усвојило" китове и делфине. Многи су своје пливајуће џинове и „крстили", тј. дали им имена. А кад нови чланови породице буду добили и нарочите предајнике (због којих је читава акција и спроведена), „родитељи" ће у сваком часу тачно знати где широм светских океана скита њихово „дете".

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

КОМБИНОВАНА УКРШТЕНИЦА

Ово је комбинација класичне и мозаичне укрштенице. Наиме, за водоравна решења дати су уобичајени описи, док вам за усправно дајемо већ готова решења сврстана по азбучном реду.

ВОДОРАВНО: 1. Путања, 2. Вртлог, вир, 3. Стог сена или сламе, 4. Страно мушко име, Артур, 5. Ознака за понд – Блато, каљуга, 6. Ланци, негве, 7. Притока Саве у Словенији, 8. Јака синтетичка дрога – Симбол флуора, 9. Коњ у народној песми – Револуционар Ернесто Гевара, 10. Певачица и водитељка са слике, 11. Вешта обмана – Књиге из којих се уче слова, 12. Мастило (стр.) – Зелени део биљке – Пришт, гризлица, 13. Прибадаче – Губити длаку, 14. Симбол актинијума – Основа за пластичне материје, 15. Наш вајар, Коста Ангели – Име преводиоца и писца Велимановића.

УСПРАВНО: АБИ – АКТИВИ – АМАРКОРД – АНТИЛИ – ДПО – ЗАСТАВА – ЗИКО – ИРИТИС – КОСТУРНИЦА – ЛА – ЛЕОВ – МУСЛИН – НВ – ЊИ – ПОСЛАСТИЧАР – СЛП – ТИЛА – ЋИРИЛО – ФЕН – ЧАК – ЧАЧАНИ.

ДЕОБА ●●●●●●●●●●●●●●

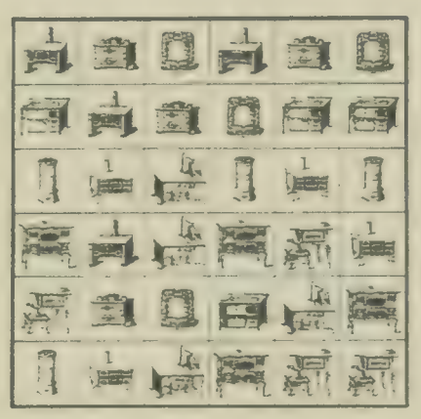

Поделите квадрат на четири дела али тако да се у сваком тако насталом делу налазе различити предмети.

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

звољено и свима другима) и ставимо га с горње стране, паралелно са оним што стоји са доње. Потом (као што је приказано на горњем делу илустрације број 2), ухвативши палцем и кажипрстом доње (прво) палидрвце, лако ћемо и безбедно подићи читаву конструкцију, на изненађење свих који се нису сетили тако једноставног решења!

Можемо и да наставимо изазивајући публику да поново чудо из Библије и уз помоћ кутије шибица претвори воду у вино! Привидно немогућ задатак, те, највероватније, нико неће ни покушати... А решење је врло једноставно: седамнаест палидрваца сложите тако да се добије исписана реч вода, а онда истих седамнаест палидрваца сложите на други начин, да бисте коначно добили исписано – вино!

СИМБОЛ ПРАЗНИЧНЕ ТРПЕЗЕ

ТУРЧИН ИЗ ЛОВ

Ћурке се разликују по тежини и боји перја које код свих ипак има заједничку основну боју – црну са црвено-зеленкастим површинским сјајем и бронзаним перјем на крилима и репу. Просечна тежина им је око 25 килограма. Иначе, ћурани су познати полигамисти и живе у некој врсти харема, али углавном имају шест изабраница. Женке полажу од 12 до 20 бледомрких пегавих јаја на којима леже око 28 дана. Младунци се убрзо осамостаљују и после неколико недеља сами лете

Практично: постоје две врсте ћурки. Оне које можемо да купимо у месарама и самопослугама и оне којих тамо нема. Те друге, за разлику од своје припитомљене „родбине" која се раширила по читавом свету, остале су у својој постојбини – на тлу Северне Америке и у Мексику. Познате као дивље, или још стручније – Meleagris gallopavo, ћурке и у енглеском (turkey) и нашем језику имају везе с именицом Турчин. И док се у енглеском зна да је тај назив првобитно употребљаван за коку бисерку, која је афричког порекла, код нас није сасвим сигурно да ли је ћурка изведена од „турка", зато што је у наше крајеве пренета из Турске, или се тако назива по ономе „ћур ћур" како ми чујемо да се ова птица оглашава (у другим крајевима – пуран од ономатопејског „пур пур" или, вероватније, од италијанског peruano – перуанска птица: тука – облик одмила за Турчин)

Дечија забава

Ако смо се већ позабавили недовољно јасним пореклом имена ове птице, треба видети и кад је она стигла у Европу. Од пет подврста колико Meleagris gallopavo има, ону мексичку ћурку која у свом називу носи још и додатак silvestris, припитомили су још Астеци. И без обзира што се мисли да је после освајања Америке 1492. Колумбо у Шпанију однео и неколико дивљих ћурки, слава што је ову птицу коначно добила и Европа ипак се не приписује њему. По освајању Мексика (1519–22) и сламању астечког царства, шпански конквистадори предвођени чувеним морепловцем и освајачем Ернаном Кортесом на повратку у Шпанију понели су и неколико ћурки

Иако нешто тврђег и тамнијег меса од пилећег, ова повелика птица убрзо је постала посластица пре свега на трпезама европских владара, аристократије, богатог свештенства. Убрзо доступна и сиромашнијим слојевима, она је и данас задржала посебан статус. Ћуреће печење краси породична славља о Божићу, Новој години, а у САД је неизбежно за Дан захвалности

Овај традиционални празник који се сваке године слави последњег четвртка у новембру први су увели енглески колонисти који су се досељавали на територију Америке. За сваки случај, они су у Нови свет понели и ћурке плашећи се могуће неизвесности која их је тамо чекала

Нису знали да чине непотребан напор

У тим првим колонијалним данима у Америци је дивљих ћурки било у изобиљу. Индијанци их нису ловили јер су, из непознатих разлога, углавном презирали њихово месо. Убијали су их ретко, и то само због перја којим су се понекад украшавали. На ћуркама су лук и стреле „оштрила" само деца. Забележено је да је лов на дивље ћурке нарочито био популаран око 1700. године међу децом Чероки Индијанаца

Навикнуте на присуство људи који су их углавном остављали на миру, а радознале по природи, ћурке (к'о ћурке) нису могле да претпоставе да ће њихов до тада неприкосновени свет мира угрозити „нови" људи беле коже. А досељеници су их немилосрдно таманили. Број од седам до десет милиона, колико се мисли да је дивљих ћурки било у 17. и 18. веку, драстично се смањивао

О томе најбоље говори следећи податак. Почетком 19. века дивља ћурка могла је да се купи за 6 центи, осамдесетих је коштала долар, да би 1905. њена цена скочила на 5 долара. Ова је птица постала толико важна за Нови свет да је амерички председник, физичар и писац Бенџамин Френклин (1706–1790) чак предлагао да замени белоглавог орла на грбу САД. Почетком 20. века, међутим, преживљавала је тешке дане. До 1920. дивље ћурке, становници најмање 38 савезних америчких држава, нестале су из 18

Обнавља се традиционални лов

Сасвим је разумљиво да су ћурке у међувремену почеле

ОД СВЕТА

О ћурки превасходно размишљамо као о добром залогају. Заборављамо да је поносити дивљи брат ове птице замало орла заменио на грбу САД

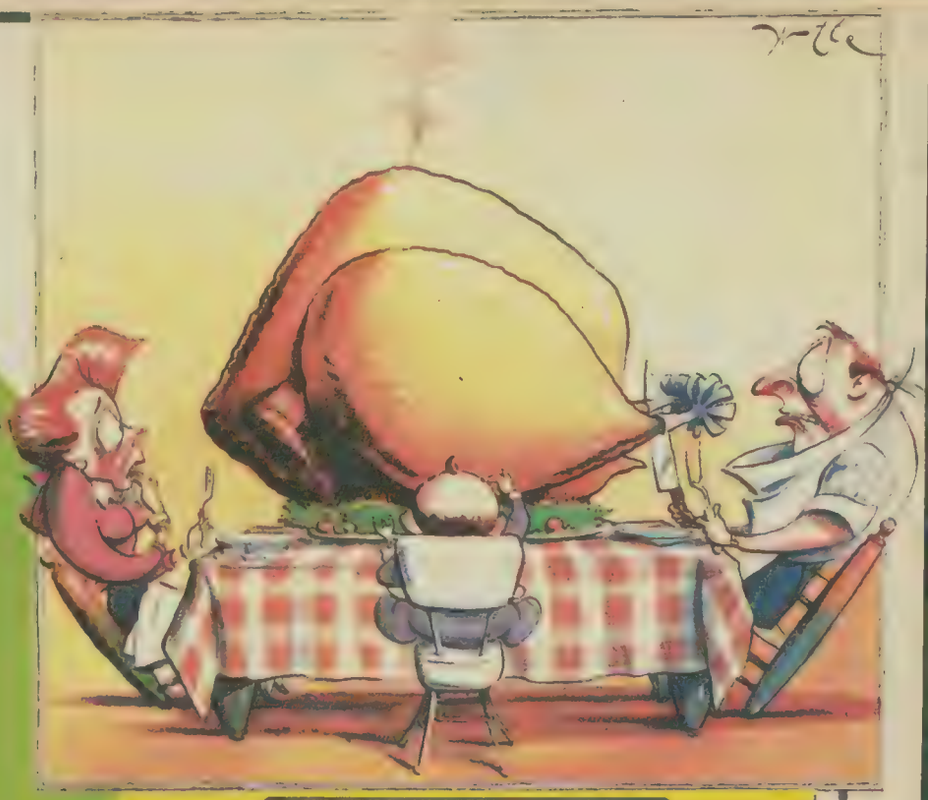

да зазиру од двоножаца. За разлику од домаће „сабраће" за коју се с правом каже да нису нарочито интелигентна створења (чувена је слика ћурана који стоји на киши отворених уста и тако пије воду) Meleagris gallopavo извежбао је сва своја чула, посебно слух. Права је вештина уловити га.

А кад узмиче пред опасношћу, и даље ће радије потрчати него полетети, и то завидном брзином од 20 до (ако је „густо") 30 километара на сат, чак и винути се у ваздух. Кад полети, то је невероватан призор. Треба само замислити ту робусну птицу, једну од највећих која уопште може да се дигне са земље, кад се затрчи, свом силином „пробије" ваздух и у трен ока нестане изнад дрвећа дајући „гас" од око 75 километара на сат

Без обзира на завидну опрезност и сналажљивост, број ћурки је до краја Другог светског рата пао на 30.000. Лов на њих забрањен је законом у готово свим државама сем у Вирџинији и још понекој.

Лако је било донети закон против тамањења ових птица, али сасвим друга прича била је – како им повећати број. Једно од решења било је укрштање домаће и дивље ћурке. Убрзо се испоставило да је створена раса недовољно припремљена да се одупре свим суровостима живота у дивљини.

Тек је педесетих година пројект кренуо с мртве тачке Биолог Кен Седлер смислио је посебну врсту великих мрежа с благом електричном струјом којима су дивље ћурке хватане и у јатима враћане на територије које су напустиле. Тако је 1952. број ћурки порастао на преко 300.000, а прошле године их је само у САД опет било три милиона. Управо зато наредне године обнавља се традиционални лов који у Америци има посебан значај.

Ловци задовољно трљају руке (сем оних у Невади где је забрана и даље на снази), а још више компаније које продају опрему. Тај хоби доноси држави неколико милиона долара годишње.

Наши ловци мораће да се задовоље фазанима од којих ћурке вероватно и воде порекло. *В. С.*

ИЗ „ГИНИСА"

● **Највећа утврђена тежина ћурке, заједно с перјем, је 36.75 килограма. Био је то, у ствари, ћуран одгојен на фарми „Британ јунајтед трки" из Честера, Велика Британија. Титулу је освојио на редовном годишњем такмичењу које се сваког децембра одржава у Лондону.**

● **Исти ћуран постигао је и највишу цену – продат је те године за 3600 фунти.**

● **Највећа фарма ћурки припада Бернарду Метјузу и налази се у Грејт Вичингему у Норфолку, Велика Британија. На тој фарми 2.600 радника брине о 8.000.000 ћурки.**

НОЈЕВ БАТАК БУДУЋНОСТИ

● **Недавно је Мелоди Крофорд за венчање своје кћерке приредила свечани ручак. Главно јело биле су сочне шницле које су гости у сласт јели. Свима је било јасно да месо није ни свињско ни телеће. А Мелоди није желела да им открије тајну све док није дошао ред на слаткише. Тек тада је објавила да им је послужила – месо ноја. Да је ова највећа птица-тркачица била испечена на ражњу, била би то сасвим друга прича, али тешко да би ној, тежине преко 150 килограма, могао читав да се изнесе на трпезу.**

Мелоди Крофорд покушава да докаже да је ово месо будућности – веома је хранљиво и садржи мало масноће. Као главни уредник часописа „Нојеве вести", који излази месечно, Мелоди придобија све више присталица. Часопис има претплатнике у 49 америчких и још 15 страних земаља. А у САД близу 3.000 живинара узгаја око 12.000 нојева.

Ове птице-кошаркаши (високе и до два метра) за сада се гаје углавном за размножавање – пар младунаца продаје се за 3.000 долара, док се цена одраслог мужјака и женке креће од 25 до 60.000 долара. Ако се има у виду да женка полаже 35 до 100 јаја годишње и да нојеви живе малтене колико и људи (у провинцији Кејп, у Јужноафричкој Републици, 1972. угинуо је најстарији ној који је имао 62 године и 3 месеца) њихово месо би у скорој будућности могло да се нађе у свачијем јеловнику (пола килограма сада се продаје за 16 долара). Можда ће се и у „Мек Доналдсу" појавити нојеви хамбургери, ко зна!

Фармери имају доста посла око ових птица које данас слободно живе још само у Африци. Јаја дугачка око 20 центиметара, тешка до 1.800 грама, љуске дебеле петнаестак милиметара (каже се да нојево јаје може да издржи тежину од 130 килограма) држе се шест недеља у инкубатору. Дневно се окрећу 5 до 12 пута да се ембрион не би залепио за љуску. А кад се излегу птићи, опет мука. Треба их спречити да не поједу једни друге.

Води се и брига о правилном расту нојева. Ако се претерано хране, имаће криве ноге (оне, иначе, сваког од прва четири месеца порасту 30 центиметара). А како и главу завлаче свуда, постоји опасност да поломе врат.

Јесте тешко, али се исплати, понавља Мелоди Крофорд.

– Треба само доживети призор кад се мужјак удвара изабраници срца свог. Тај Штраусов валцер (у Немачкој ној је – штрвус), то ударање крилима, увијање главом и ти невероватни звуци из нојевог грла, заиста су нешто непоновљиво. Јесте да ној не поклања срце само једној женки, али се удвара свакој из свог харема.

Људи, ипак, још увек зазиру од нојевог меса.

– То је само предрасуда – каже Мелоди. – Нојеви за исхрану одгајање се слично кокошкама или прасићима.

Шта ће бити у будућности, још се не зна, али већ се појављују фирме које производе опрему за фарме нојева, инкубаторе за јаја, издају се кувари „Ној на сто начина". Ако, рецимо, желите тврдо кувано нојево јаје, оно треба да ври око сат и четрдесет минута.

А ако се и вама догоди да вас неко послужи шницлом која има укус између свињетине и телетине, знајте да сте пробали – ноја.

В. С

ЈА ♥ ПТТ

ПТТ 11000 БЕОГРАД МАЛА ПОШТА Македонска

Уређује: Иванка Миладиновић

Операција крајника

Имам пет година и пуно те волим. Молим те да ми одговориш да ли је операција крајника болна и да ли се плаче.

ВЕСНА БОКАНИЋ
Нови Сад

Ову операцију лекари сврставају у лакше и кад су у питању деца, раде је у такозваној потпуној наркози, што значи да малог пацијента успавају како га не би болело. Зависно од тога да ли се ваде само трећи крајник или два, односно сва три, пацијент остаје у болници неколико сати или недељу дана. У неким болницама дозвољавају да родитељи буду са децом.

Марко Буркић, трогодишњак из Београда, управо се вратио са операције крајника. Испричао нам је да није било страшно. Истина, уплашио се кад је мама отишла, али соба је била пуна деце, па се заиграо... Операцију је преспавао, онда је, каже, било мало гадно и плакао је. Али, само мало... Каже да нису сви плакали, само неки... и он.

Значи, плакање није обавезно, а ако се мало и отплаче – нико не замери.

Уколико одеш на операцију, желимо ти брз опоравак и да нам се опет јавиш. А можеш и да напишеш како је било.

Биљна козметика – зими

Молимо вас да ми одговорите да ли је препоручљиво да се собне биљке зими прскају неким средствима, мажу пивом или млеком.

ЈЕЛИЦА НИКОЛИЋ
Вршац

Не само да није препоручљиво, него је и штетно мазати листове пивом, млеком или уљем. Читаве године, па и преко зиме, собним биљкама годи туширање млаком водом, али листови могу и да се оперу меким сунђером. Ово треба радити веома пажљиво, једном руком придржавати лист, а другом га брисати.

Биљке са крупним листовима, као што су фикуси и филодендрони, боље је од прашине чистити сунђером и оросити распршивачем а оне са мањим лишћем туширати. За време туширања земљу треба покрити фолијом.

И још нешто: биљке са длачицама на лишћу (афричке љубичице, гликсимије) довољно је очистити од прашине меком четком. Оне не подносе чак ни орошавање.

У стакленом кавезу...

Читао сам да је Земља обавијена копреном гасова који на њеној површини узрокују „ефекат стаклене баште" због чега део топлоте Сунчевих зрака не може натраг у космос. О којим се то гасовима ради? Молим вас ако можете одговорите ми још знају ли се температуре за новогодишње празнике неколико година уназад. Да ли је било више хладних или топлих зима?

ЈОВАН П.
Ниш

Један од главних криваца што се наша планета нашла у „стакленом кавезу" је гас угљен-диоксид чија се количина увећава за 0,4 одсто сваке године. А главни извор угљен-диоксида су фосилна горива: угаљ, нафта, природни гас...

Од метеоролога Зорана Поповића сазнали смо да је у последњих петнаест година било више топлих него хладних зима. А што се новогодишњих празника тиче, посебно је остала упамћена Нова 1982. година. Температура је износила + 18° Целзијуса.

И новогодишњи празници 1984, 1987.

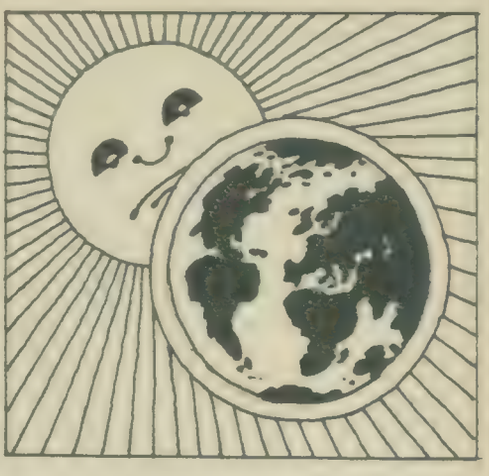

и 1988. нису личили на зимске: температура се кретала од + 9,5 до + 15,1° Целзијуса.

У овом периоду најхладније је било 1. јануара 1985. године. Температура је износила минус четири степена; а следећег дана било је још хладније, жива се спустила на – 5,6° Целзијуса.

Последњих неколико година за новогодишње празнике није било снега. Стручњаци истичу да је посебно тешко предвиђати време за нашу земљу јер има веома разуђен рељеф.

Отворено писмо Маји

Молим вас да ово писмо што пре пошаљете Маји из Суботице да своју мачку љубимицу не би некоме дала због алергије.

И ја сам донедавно била алергична на мачке. Мој савет ти је, Мајо, да меком и густом четком чешљеш четкаш мацу (њима се то углавном допада). Када се играш са својом мезимицом, потруди се да је не приносиш лицу, поготово не очима. Не љуби је – како то нека деца чине! После игре обавезно опери руке да не би случајно њима додирнула очи, нос или уста. Најважније је да је не дираш након њеног умивања. Јер, у пљувачки мачке, која остаје на крзну, налази се узрок твоје алергије.

Мајо, послушај ме, исплати се

В. В.
Горажде

Маја није написала пуну адресу па нисмо могли да јој пошаљемо писмо читатељке из Горажда која је замолила да је не потписујемо. Објављујемо га због маце љубимице!

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

У гимназију само редовно!

Одличан си, а био би још бољи ако ми одговориш на следећа питања: да ли бих могла у исто време да завршим средњу музичку школу (два инструмента – гитару и клавир) и да ли гимназија општег смера може да се упише ванредно. Молим те одговори ми што пре. Унапред хвала.

АЊА МИЛОСАВЉЕВИЋ
Приједор

Званично, може се уписати и учити само један инструмент, значи – или гитара или клавир. Међутим, уколико ученик покаже изузетан успех, обично му дозволе да упише још један инструмент. Значи, зависи од тебе.

Гимназија општег смера може да се учи само редовно.

РЕШЕЊЕ ЗАГОНЕТКЕ „ПОСЛЕДЊИ ЗАЈЕДНИЧКИ РУЧАК"

1. Да.
2. Да, судећи по томе како је тераса опремљена.
3. Да, зато што је сто сервиран за двоје и зато што постоје две столице.
4. Да. Судећи по облику крхотина, тањир је тресnуо о столицу.
5. Испред телевизора.
6. Не. Седели су готово окренути леђима једно према другом и далеко једно од другог све док она није пришла роштиљу, а он је држао испред себе свој портабл ТВ и гледао у њега. Изгледали су као да немају ништа заједничко сем потребе да једу.
7. Њени.
8. Да, зато што њена чаша стоји поред комада меса а на дршци ножа су отисци њених прстију.
9. Не. Положај отиска њеног палца и још три прста указује на то да је она секла месо ножем, што захтева водоравно положај оштрице. Отисци на дршци изгледали би друкчије да је она зграбила нож и замахнула њиме вертикално с намером да убоде.
10. Супружници Бин су се посвађали и она је изгубила контролу над собом, бацила тањир према њему и сва гневна изјурила напоље. До те тачке прича Арнолда Бина је истинита. Али, кад је његова супруга отишла, Бин је дошао на идеју да је оптужи да је покушала да га убије. Поцепао је своју кошуљу на рамену и позвао полицију у нади да ће му све то бити од велике користи кад дође до неизбежног развода брака. Према томе, шерифовој помоћници Лили преостајало је само да ослободи госпођу Бин и оптужи Арнолда Бина због подношења лажне кривичне пријаве.

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Светлана Бурсаћ, Насеље „Тиволи" Л-1 Ул. 3/17, 22400 Рума – 12 година, сакупља писма, постере и салвете, воли спорт, филм и музику.

Влатка Субашић, Новосадска 10, 54000 Осијек – 12 година, воли спорт, музику, путовања и дописивање, сакупља постере и налепнице.

Огнен Симић, Трифун Хаџи-Јанев 7/6, 91000 Скопље – 11 година, воли музику, сакупља марке.

Јелена Ћирић, Б. Ћирића 1/10, 18300 Пирот – 11 година, сакупља постере, значке и салвете.

Денис Трифковић, Неђе Радића 15, 72000 Зеница – 13 година, сакупља марке и све о Мадони.

Емина Ђуран, Ада босанска 4, 56214 Ласлово – 12 година, сакупља постере, воли музику.

Марија Матијевич, Корошка цеста 64, 62360 Радље об Драви – 21 година, радо би се дописивала са својим вршњакињама.

Маријана Кључевић, Еме Мајер 5, 74450 Босански Брод – 12 година, воли путовања, музику и спорт, сакупља постере.

Невена Тодоровић, Срете Младеновића 3/74, 34000 Крагујевац – 13 година, воли музику, филм и фудбал.

Маријета Ковачев, Травна 10, 54000 Осијек – 12 година, сакупља постере, воли музику.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

КОМБИНОВАНА УКРШТЕНИЦА – ВОДОРАВНО: стаза, лиман, пласт, Арти, п, кал, окови, Сора, лед, ф, ат, че, Сузана Манчић, трик, буквари, инк, лист, чир, чиоде, лињати, ац, поливинил, Радовани, Исо.

ДЕОБА: видите цртеж.

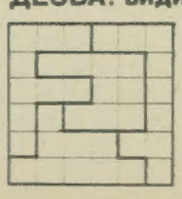

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2036

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „ПОЛИТИКА"
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Боковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Оља Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Славољуб Кецић (помоћник гл. уредника), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Миниh, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црнобарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Месечна 73,60 динара, тромесечна 220,80 динара, полугодишња 441,60 динара

ПРЕТПЛАТА
ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Месечна 147,20 динара, тромесечна 441,60 динара, полугодишња 883,20 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875 уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО
У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ШЕСТОМЕСЕЧНА:

САД	USD	85.–
СР НЕМАЧКА	DEM	126.–
ШВЕДСКА	SEK	474.–
ФРАНЦУСКА	FRF	427.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	107.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика" код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала „ИНВЕСТБАНКА" – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054 уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

* ГОДИШЊУ ПРЕТПЛАТУ НА ЛИСТ НЕ ПРИМАМО.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

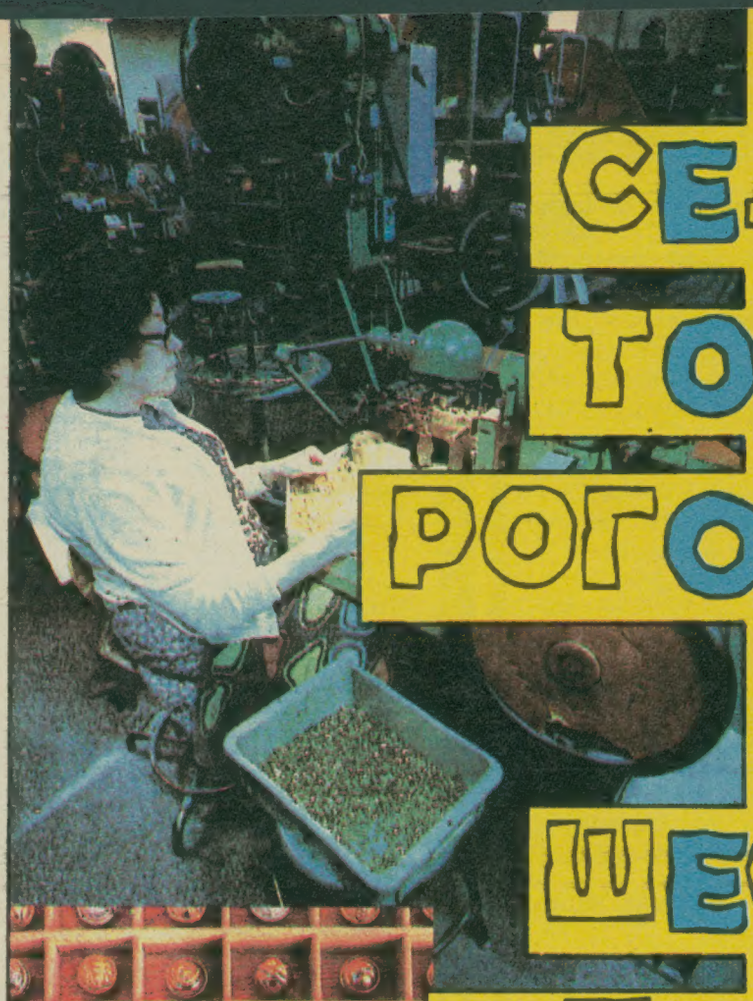

СЕДАМ ТОНА РОГОВА ЗА ШЕСТ ТОНА ЧЕШЉЕ

Дугмад, мишоловке, чешљеви или штапови нису баш ствари од којих живот зависи, али од њих може сасвим лепо да се живи, барем у Француској

Ко каже да је дугме мала ствар? Да оно нипошто није ситница, а да уз то може бити и те како уносан посао, доказ је фирма „Куендру" која постоји већ скоро два века.

Веровали или не, мало је армија која у та два протекла столећа на своје униформе нису ушиле „златну" дугмад ове фирме, међу њих спада и некадашња српска војска. Занимљиво је данас прелиставати већ трошне странице чак четрдесет и пет „Књига узорака" које потичу из раздобља од 1860. до 1910. године. Баш у тим књигама неретко налазе инспирацију и наручују куће Диор и Шанел, Ањес Б. и други диктатори високе моде. То, наравно, не значи да је фирма запоставила своје, ипак најважније, муштерије – француску војску, полицију, железничаре и остале униформисане становнике! Уз њих она редовно снадбева и војске афричких земаља бивших француских колонија, па укупно из „Куендруових" погона месечно оде у свет и по два милиона дугмади.

Кад је извесни господин Трелон – оснивач ове фирме – године 1814. отворио скромну дугметарску радњу у Улици Гренета у Паризу, није ни сањао да ће посао толико нарасти и да ће крајем прошлог века то већ бити мануфактура са шесто запослених. Процват се догодио понајвише захваљујући чувеној морнарској дугмади с малим златним сидром. И данас француска морнарица наручује око 200.000 комада годишње, што се можда и не чини много, али зато је само у Немачку прошле године отпутовало двоструко више управо те дугмади – за потребе конфекције.

Морнарска дугмад су највећи понос ове фирме, а израђују их полуручно, тако рећи уметнички. При том је најважнији процес у завршној обради брунирања нарочитим начином којих има више од седамдесет! Значи, баш у толико тонова може да се обоји дугме – од „старог сребра са патином" до „живозлатног екстраполи". Начини су, разуме се, пословна тајна коју зна и добро чува једва пола туцета мајстора у овој – да ли да кажемо нео-

бичној – фабрици у којој је салон где се примају муштерије пун узорака налик на комаде накита и уређен као... бродска кабина.

Рокфор – али није сир

Још једна сасвим обична стварчица о којој можда никада и не размишљамо јесте чешаљ. Али, чешаљ од кости, то је данас, у мору пластике, права реткост. У целој Француској постоје још само две фабрике у којима се они праве. Једна се налази у градићу Фуа, некадашњем средишту баш тог посла. У 18. веку ту, на ушћу реке Херс, било је на десетине чешљара, а ево, сада су господин и госпођа Рокфор једини преостали изданци цеха.

Некадашњи чешљари сигурно би пали у несвест кад би чули да сировина за њихов занат не потиче са глава домаћих крава и волова, него из – Аустралије! Свакога месеца на адресу Рокфорових стигне седам тона рогова у огромним балама од по сто педесет килограма. Када се распакују, рогови се прво очисте, па суше, да би се после обрадили кроз чак шеснаест операција. Толико је потребно да се сваки рог претвори у одговарајући чешаљ.

Пре свега, од величине, дебљине и облика сваког рога зависи какав ће чешаљ од њега настати, а они се израђују од најдебљих делова, док остатак рога служи за ситније предмете: муштикле, чашице

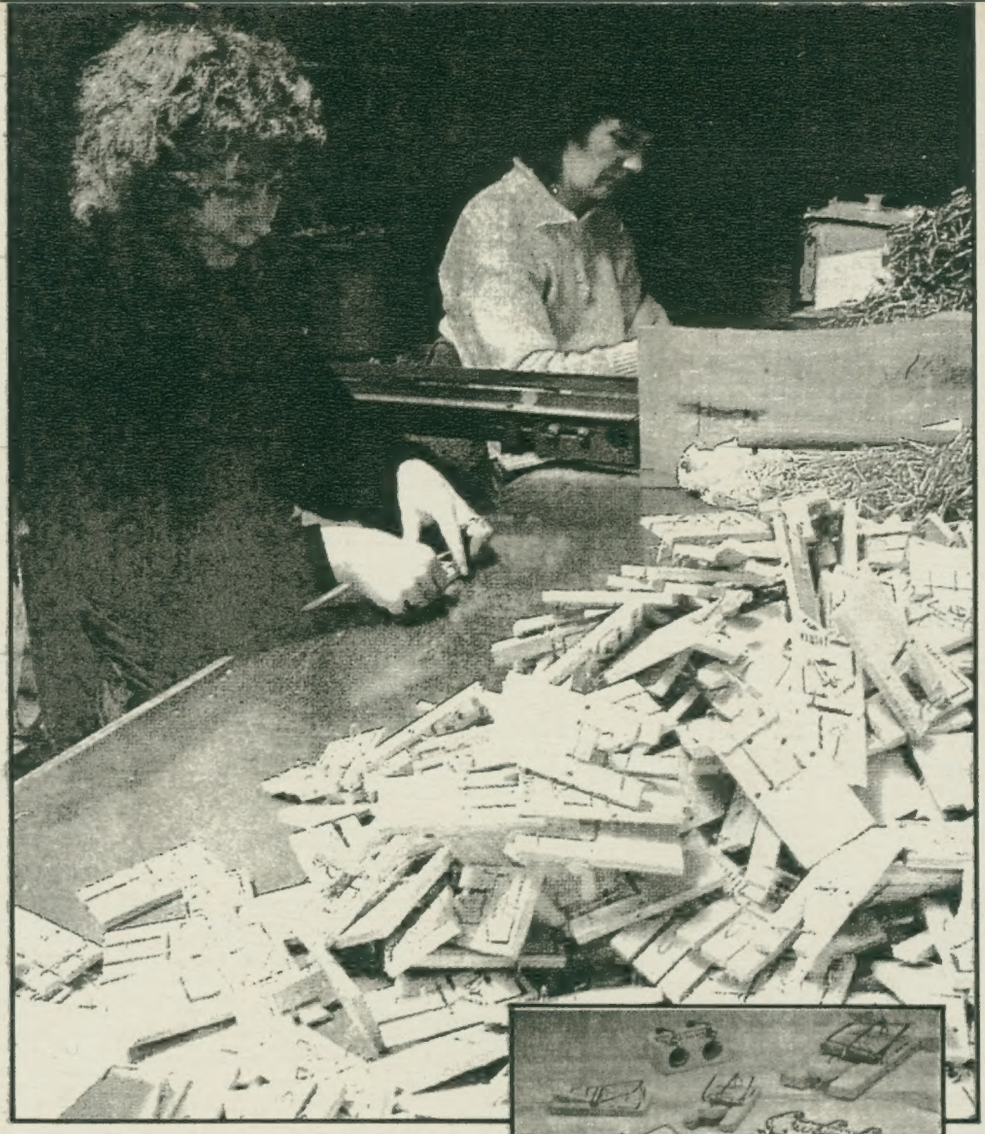

ВА

за јаја, дршке за бријаће четкице, држаље...

Када се одреде делови рога за чешаљ, мајстор их спирално засеца пратећи годова, затим размота рог држећи га машицама изнад ватре и строго пазећи да не нагори скупоцену материју.

На тај начин настају „плоче" које некако личе на клompу. Оне се пресују прво на хладно, па се посипају талком, да би се опет положиле под пресу од 100 тона при температури од 150 степени Целзијуса. Сада мајстор својим искусним оком процени сваку пресовану „клompу" и одреди какав ће чешаљ од ње да изреже. Ово је најважнији и пресудни део посла – ако се ту погреши, готово је, нема поправке. Мајстор својим нарочитим пером прво нацрта облик чешља и зупце, све пратећи природне жиле бившег рога, па најзад реже.

Далеко би нас одвело кад бисмо описивали цео тај пипав посао. Напоменућемо још да на крају предстоји и глачање сваког чешља, што су радници некада обављали ручно, у леденој води реке Херс, а данас се то ради аутоматски, али у храстовим бачвама.

Укупно 1.700 чешљева изађе сваког дана из фабрике Рокфор – чије име нема никакве везе са исто тако чувеним сиром.

Краљ мишоловки

– Ја сам краљ мишоловки! – каже пун поноса Жан Мази, педесетдеветогодишњи произвођач клопки за уништавање кућних глодара. Како да није „краљ" кад из његове радионице свакога дана изађе 30.000 тих справица, тако да је без премца на француском тржишту. Радионица се налази у Нувон–ле–Конту, месташцу од једва триста педесет становника, а само код Мазија запослено је четрдесет двоје.

Кад се тридесет хиљада мишоловки (од тога је шестина великих, намењених пацовима) помножи са бројем дана у години, добија се огромна цифра и вероватно се питате откуд толика потражња?

Два штапа у четири руке

Одговор је једноставан и, можда, чудан. Некада су се мишоловке куповале једном за сва времена, само би се после сваке употребе дезинфиковале гасом и поново постављале на место, док их данас људи бацају у ђубре чим се ухвати миш (пацов). Сем тога, изгледа да савремени начин живота прија и овим кућним штеточинама, тако барем објашњава Жан Мази. Они се дивно сналазе у савременим материјалима за изолацију којима су куће обложене, а са два грама хране дневно, што без по муке налазе, пар мишева рађа шест младунаца за двадесет дана, што даље чини... 30.000 потомака годишње!

Па тако испада: мишоловки никад доста.

Међу обичне ствари спадају и штапови, али не они за голф или пецање, него за поштапање. А тек каква је вештина направити их! То најбоље зна кућа „Фајет" која већ три генерације израђује, ето, штапове. Некада су то били неизбежни модни реквизити дама и господе, а данас више помажу припадницима „трећег доба". Али, кажу Фајеови, изгледа да се опет враћа помодарство што се тиче штапова. Тако ова фирма поново бележи успон на графиконима производње – истина не као у добра, стара времена, али, са 45.000 штапова годишње може лепо да се заради.

Јер, нису ово макар какви штапови. Направљени од финог, егзотичног дрвета које се прво по целу годину суши у задњем дворишту фирме, они се праве нарочитим поступком. Дрво се савија на пари или у врелој води, а тек тада фино обрађује на разне начине. Све у свему, за израду два штапа неопходне су четири руке (значи две особе) и петнаест сати рада. Па нека онда неко каже да је скупо платити од 600 до 5.000 франака по комаду. Најскупље примерке марке „Фајет" купују зато углавном колекционари.

М. К.

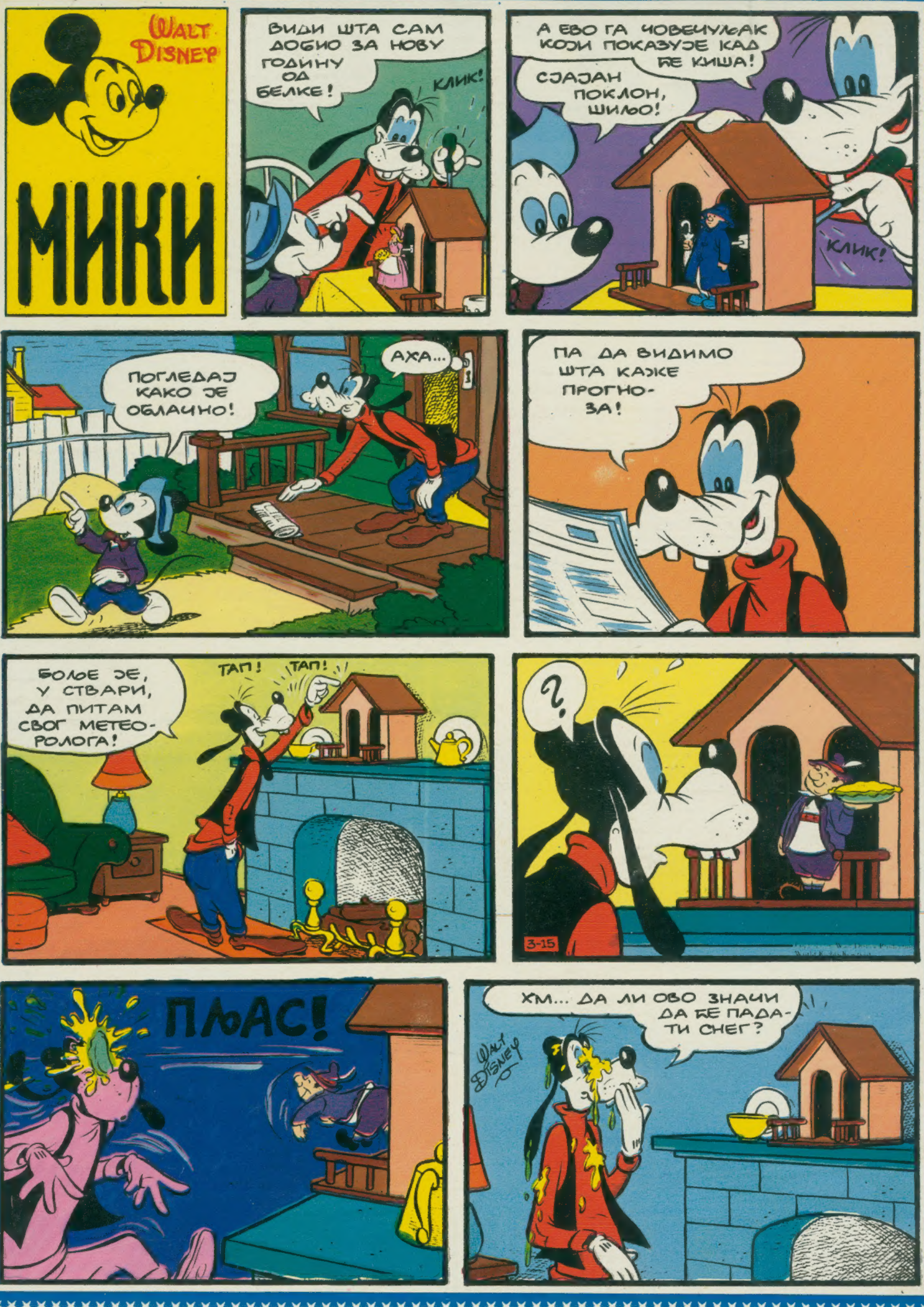
WALT DISNEY
МИКИ
ВИДИ ШТА САМ ДОБИО ЗА НОВУ ГОДИНУ ОД БЕЛКЕ!
КЛИК!
А ЕВО ГА ЧОВЕЧУЉАК КОЈИ ПОКАЗУЈЕ КАД ЋЕ КИША!
СЈАЈАН ПОКЛОН, ШИЉО!
КЛИК!
ПОГЛЕДАЈ КАКО ЈЕ ОБЛАЧНО!
АХА...
ПА ДА ВИДИМО ШТА КАЖЕ ПРОГНО-ЗА!
БОЉЕ ЈЕ, У СТВАРИ, ДА ПИТАМ СВОГ МЕТЕО-РОЛОГА!
ТАП! ТАП!
?
3-15
ПЉАС!
ХМ... ДА ЛИ ОВО ЗНАЧИ ДА ЋЕ ПАДА-ТИ СНЕГ?
WALT DISNEY